

MEMÒRIA DE LA PRÀCTICUM I

PSICOLOGIA DE L'EDUCACIÓ

GERARD SALLEN TARRÉS

Estudiant de Psicologia

Universitat Oberta de Catalunya. Curs 2011-2012

INDEX

1.	RESUM.....	3
2.	INTRODUCCIÓ I OBJECTIUS.....	5
3.	DESCRIPCIÓ DEL CENTRE.....	8
4.	DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT REALITZADA.....	12
	a. PART TEÒRICA.....	12
	b. PART PRÀCTICA.....	20
5.	CONCLUSIONS I PROSPECTIVA.....	49
6.	REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES.....	53
7.	ANNEX.....	54

RESUM

Les pràctiques s'han realitzat en l'escola Tabor (Institució Bellsolà), de Santa Perpètua de la Mogoda. La tasca principal és la intervenció d'un alumne de Primer de Primària que mostrava una actitud agressiva dins del context classe, una actitud que, segons exposava l'informe i historial de l'alumne, ja mostrava des de P3.

Caracteritzant-se per un caire reservat i poc comunicatiu, amb un vocabulari escàs i poca comprensió i sense un ordre lògic en les oracions, mostra un caràcter fort i impulsiu. Es relaciona amb pocs companys de classe i, degut a la seva impulsivitat i el seu caràcter dificulta que segueixi la dinàmica del grup interferint, alhora, en la dinàmica de la mateixa.

Prèviament a l'actuació, s'han realitzat reunions amb la psicòloga del centre, les responsables del Cicle d'Educació Primària i la tutora de l'alumne per definir la demanda i els objectius marcats. Alhora, s'ha realitzat un procés d'observació, no estructurat i no participatiu, dins del context classe i a l'hora d'esbarjo, amb l'objectiu de tenir les primeres impressions de l'alumne. D'aquesta manera, s'ha obtingut informació necessària per avaluar el seu comportament i el clima de convivència amb la resta de companys. En posterioritat, el procés d'observació s'ha realitzat de manera estructurada, definint els ítems d'observació.

Per obtenir més informació, s'ha passat el test MFF-20 (Test d'emparellament de figures conegudes – 20), per tal d'avaluar el constructe reflexivitat – impulsivitat.

Les actuacions s'han centrat en treballar la gestió de les emocions i reforçar la lecto-escriptura, al llarg de diferents sessions estructurades a partir de petites tasques, s'han introduït les emocions bàsiques, la seva identificació i la seva gestió, com petits exercicis bàsics de lectura, per potenciar les carències que presentava l'alumne.

Per falta de temps, la intervenció ha quedat posposada fins l'inici del curs següent, seguint les actuacions i l'avaluació de les mateixes.

Las prácticas se han realizado en la escuela Tabor (Institución Bellsolà), de Santa Perpetua de la Mogoda. La tarea principal es la intervención de un alumno de Primero de Primaria que mostraba una actitud agresiva dentro del contexto clase, una actitud que, según exponía el informe e historial del alumno, ya mostraba desde P3.

Caracterizándose por un cariz reservado y poco comunicativo, con un vocabulario escaso y poca comprensión y sin un orden lógico en las oraciones, muestra un carácter fuerte e impulsivo. Se relaciona con pocos compañeros de clase y, debido a su impulsividad y su carácter dificulta que siga la dinámica del grupo interfiriendo, a la vez, en la dinámica de la misma.

Previamente a la actuación, se han realizado reuniones con la psicóloga del centro, las responsables del Ciclo de Educación Primaria y la tutora del alumno para definir la demanda y los objetivos marcados. A la vez, se ha realizado un proceso de observación, no estructurado y no participativo, dentro del contexto clase y a la hora de recreo, con el objetivo de tener las primeras impresiones del alumno. De este modo, se ha obtenido información necesaria para evaluar su comportamiento y el clima de convivencia con el resto de compañeros. En posterioridad, el proceso de observación se ha realizado de manera estructurada, definiendo los ítems de observación.

Para obtener más información, se ha pasado el test MFF-20 (Test de emparejamiento de figuras conocidas – 20), para evaluar el constructo reflexividad – impulsividad.

Las actuaciones se han centrado al trabajar la gestión de las emociones y reforzar la lecto-escritura, a lo largo de diferentes sesiones estructuradas a partir de pequeñas tareas, se han introducido las emociones básicas, su identificación y su gestión, como pequeños ejercicios básicos de lectura, para potenciar las carencias que presentaba el alumno.

Por falta de tiempo, la intervención ha quedado pospuesta hasta el inicio del curso siguiente, siguiendo las actuaciones y la evaluación de las mismas.

INTRODUCCIÓ I OBJECTIUS

El projecte final de pràctiques se centra en la intervenció d'un alumne de sis anys de l'Escola Tabor (Institució Bellsolà), de Santa Perpètua de la Mogoda. L'alumne, d'origen gambià, però nascut a Catalunya, mostra una actitud agressiva dins del context classe, una actitud que, segons exposa l'informe i historial de l'alumne, ja mostrava des de P3. Caracteritzant-se per un caire reservat i poc comunicatiu, amb un vocabulari escàs i poca comprensió, no seguint un ordre lògic en les oracions, mostra un caràcter fort i impulsiu. Es relaciona amb pocs companys de classe i, degut a la seva impulsivitat i el seu caràcter, dificulta que segueixi la dinàmica del grup, interferint, alhora, en la dinàmica de la mateixa.

Emmarcat dins d'un context familiar complexa, en una situació socioeconòmica baixa, la figura paterna és absent (actualment està al país d'origen), viu amb la seva mare i la seva germana petita. Anteriorment, els seus dos altres germans, dos anys més grans que ell, que actualment es troben al país d'origen, s'encarregaven de cuidar-lo. Segons les informacions recollides, la figura materna mostra un cert desinterès per l'educació del seu fill. En aquest cas, no hi ha un fort vincle afectiu entre mare i fill. Si aquesta necessitat no està satisfeta, el nen patirà aïllament o mancança emocional. Un nen amb bons lligams afectius, amb les figures de referència, és un nen segur i emocionalment estable.

En l'actualitat, l'alumne participa, junt amb l'altre psicòloga del centre, la Mireia Espinet, en sessions setmanals de trenta minuts de durada, per treballar l'adquisició de nou lèxic.

La psicòloga del centre i tutora de les meves pràctiques, l'Anna Anri, em va proposar treballar en aquest cas, després de consultar-ho amb la tutora de l'alumne, que es va mostrar totalment partidària de l'actuació i de la meua participació de la mateixa.

El procés d'intervenció en el centre educatiu, amb l'objectiu de seguir un enfocament educacional col·laboratiu, es demanarà la col·laboració tant de la tutora del l'alumne, com dels serveis psicopedagògics del centre, sempre tot supervisat per l'Anna Anri, psicòloga del centre i tutora de pràctiques, tot cercant coherència en tota l'actuació. La intervenció s'articularà al voltant de tres fases:

1.- Fase d'anàlisi: en aquesta fase es recollirà la major informació possible envers l'alumne, tant en el context classe com en altres, com també informació obtinguda a través d'entrevistes amb la tutora, com en informes i/o historials de l'alumne.

Les reunions seran estructurades de la següent manera:

- Reunió amb la psicòloga per tractar els casos que aniré assistint i seguint, com del cas de l'alumne que es vol actuar.
- Reunió amb la tutora de l'alumne per parlar del cas i recollir les primeres informacions.

- Reunió amb la psicòloga del centre i la tutora, per tractar i aprofundir el seu historial.

El procés d'observació de l'alumne es realitzarà dins de l'aula com en l'hora d'esbarjo. S'estableix, en un primer lloc, una observació no estructurada, no participativa, dins del context classe, amb l'objectiu de tenir les primeres impressions de l'alumne. S'estableix un procés d'observació continuat els dilluns i dimarts de 9 a 12h, dins de l'aula, durant un període suficient per obtenir el màxim de informació envers l'alumne. D'aquesta manera, s'obté informació necessària per avaluar el seu comportament i el clima de convivència amb la resta de companys. En posterioritat, el procés d'observació es realitzarà de manera estructurada, definint els ítems d'observació, un cop s'obtingui més informació envers l'alumne. En algunes sessions, el procés d'observació serà participativa.

2.- Fase de disseny i desenvolupament d'actuacions, s'analitzarà tota la informació obtinguda i recollida en la fase d'anàlisi, i es proposarà les possibles actuacions per a la resposta educativa a les necessitats detectades.

- Primeres valoracions, junt amb la psicòloga del centre, plantejaments de possibles actuacions i posada en comú de les dades obtingudes, tant en el procés d'observació, com en les reunions amb la tutora de l'alumne.

- Actuacions amb l'alumne (amb la supervisió de la psicòloga del centre) un cop per setmana. S'estableix, a priori, les actuacions amb l'alumne, els dimarts de 10 a 11h (amb la possibilitat d'establir més hores d'actuació amb l'alumne, individualment i/o col•lectivament, junt amb un petit grup de nens, companys de classe, amb l'objectiu de treballar la relació entre iguals).

- Valoracions de les possibles actuacions i/o replantejaments amb la psicòloga del centre.

- Actuació i seguiment del cas.

3.- Fase d'avaluació, es realitzarà un seguiment del cas i l'avaluació de l'eficàcia de la intervenció i possibles resultats.

Tot el procés d'intervenció s'encercla dins d'unes possibles hipòtesis intuïtives, que serien:

- En la cultura musulmana la figura paterna és un model a seguir, una figura que, en aquest cas, és absent. La seva mare, segons les informacions obtingudes per part de la tutora de l'alumne i l'expedient d'aquest, presenta un cert desinterès per l'educació del nen, deixant que els seus dos altres germans, dos anys més gran que ell, que, fins fa poc, vivien amb ell, s'encarreguessin de cuidar-lo (en l'actualitat, com s'ha expressat anteriorment, viu amb la seva mare i la seva germana petita). En el context social, es relaciona amb nens del carrer i amb els

nens del casal que habitualment assisteix. L'absència paterna, la situació familiar i aquest entorn poc favorable, podria possibilitar la conducta no adient que presenta l'alumne.

- L'alumne mostra un vocabulari escàs, unes dificultats comunicatives importants, fet que podria provocar-li certa frustració i donar lloc a una actitud agressiva envers els altres.

Tenint en compte les primeres hipòtesis intuïtives, els objectius a assolir en aquest cas serien, a priori:

- Millorar la conducta de l'alumne
- Potenciar l'autocontrol
- Millorar la relació amb els companys
- Treballar recursos per l'aprenentatge
- Treballar en la comunicació

Tots aquest objectius es realitzaran a partir d'un seguit d'activitats, tals com fitxes i dinàmiques. Es vol aconseguir que a través de la realització de fitxes (material que ja disposa el centre) i de jocs (aprendre a partir de jocs, tant individualment, com col·lectivament) actuar per millorar la seva conducta, tant, personalment, emocionalment, com la relació amb els companys, alhora, treballar les necessitats educatives especials (reforç en lecto-escritura).

DESCRIPCIÓ DEL CENTRE

L'Escola Tabor, situada a Santa Perpètua de la Mogoda, al Vallès Oriental, va iniciar la seva tasca educativa l'any 1967. Constituïda, posteriorment, per una fundació eclesiàstica, per garantir el bon funcionament i assolir els objectius marcats pel grup promotor (el seu patrimoni inicial s'incloué la donació realitzada pel Sr. Valentí Bellsolà, amb la finalitat de promoure la cultura a Santa Perpètua), s'anomenà Institució Bellsolà, del qual, l'últim responsable fou el Bisbat de Barcelona.

L'Escola Tabor ha anat creixent i ampliant les instal·lacions al llarg de la seva història per tal d'oferir tots els recursos educatius als alumnes, de manera que els permetin assolir les competències bàsiques.

Actualment, el centre disposa d'un pati amb porteries de futbol i bàsquet, una zona infantil amb sorral i dos patis més. Les instal·lacions que disposa són un gimnàs, una aula d'informàtica, un taller de tecnologia, una aula de música, una aula de mitjans audiovisuals, un menjador i cuina. Alhora, disposa d'una biblioteca amb equipament informàtic, un laboratori de ciències, tretze aules, dues aules de desdoblament amb mitjans audiovisuals i una aula d'acolliment matinal.

L'Educació Infantil, l'Educació Primària i l'Educació Secundària Obligatòria configuren actualment l'oferta educativa, sempre amb voluntat innovadora i adaptant-se als canvis socials i a les noves tendències psicopedagògiques.

L'Escola Tabor, en tots aquests anys, ha seguit una línia de serietat que sense afany lucratiu i volent fer l'escola assequible al major nombre possible d'alumnes, ha demostrat que ha omplert un buit existent en el camp de l'ensenyament dintre de la població de Santa Perpètua.

L'Escola Tabor s'identifica amb el lema Vivint, educant i estimant.

“Vivim en un món cada dia més gran i cada dia més proper. Vivim en un món en què la ciència i la tècnica avancen prodigiosament i els seus avenços ens sorprenen i ens corprenen. Vivim en un món en què els valors personals i socials canvien i evolucionen”.

“Eduquem els nostres alumnes per al món d'avui i en el món d'avui. Creiem en el futur tot i que no sabem com serà el món, la societat i la tècnica quan els nostres alumnes s'hi hagin d'afrontar cara a cara. No sabem quines màquines hi haurà a casa ni quines pràctiques seran quotidianes”.

“I estimem la nostra feina. Perquè sabem que si les arrels són profundes l'arbre resisteix les escames del vent i creix, cel amunt, cap a la llum. Perquè sabem que en aquest futur que desconeixem, els valors interioritzats i els hàbits assolits els permetran ser persones que superen les adversitats i frueixen del dia a dia”.

L'Escola Tabor pretén la formació integral dels infants.

Concep l'home com a un ésser singular, social i transcendent al qual vol donar una formació humana integral i harmònica que permeti el desenvolupament de totes les seves possibilitats, tant corporals com espirituals, i de totes les seves capacitats, tant d'assimilació com de relació, tant de creativitat com d'expressió. Tot això mitjançant una educació activa i el màxim de personalitzada que permeti la formació de la voluntat i de l'equilibri afectiu i obri camí a l'exercici d'una llibertat responsable a nivell individual i col·lectiu.

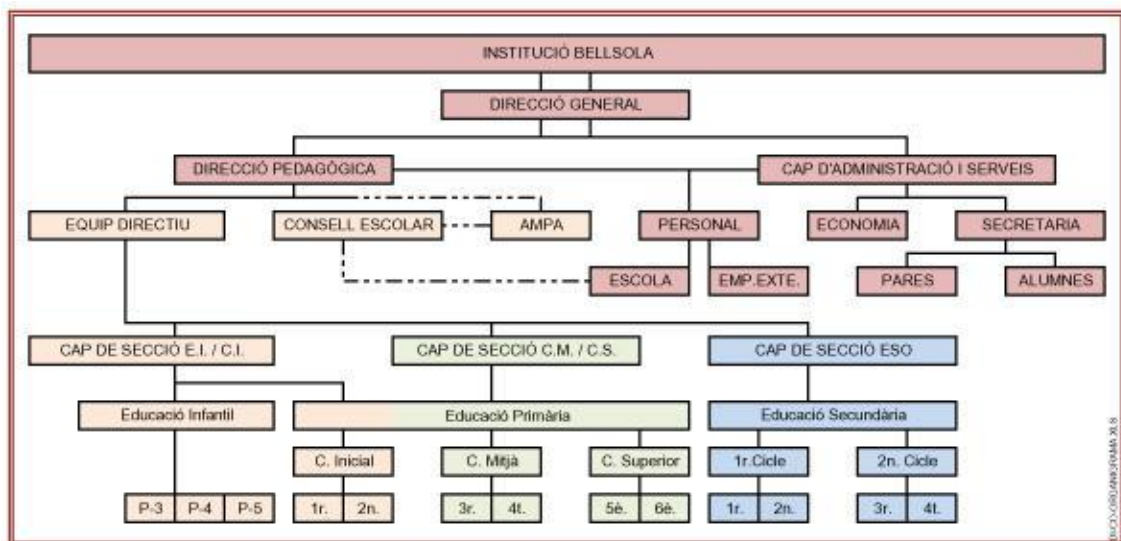
Considera el treball com a un testimoni de la dignitat de l'home, com a un mitjà més per al desenvolupament de la personalitat, com a un element de convivència amb els altres i com a mitjà per contribuir a la millora de la societat. Potencia, doncs, l'adquisició –paral·lela al desenvolupament humà- d'uns hàbits intel·lectuals i de treball, així com de tècniques d'apropament al món de la cultura que permetin una capacitat per a les activitats professionals i intel·lectuals.

És conscient de la realitat en què vivim i intenten formar el/les alumnes oberts al canvi, i amb visió de futur, de tal manera que creixi en ells l'actitud de recerca, la capacitat d'admiració i l'esperit crític. Vol desvetllar en els/les alumnes la consciència de donar un sentit al món i a la vida, de cercar una actitud de servei que els estimuli a prendre un compromís conscient, personal i col·lectiu en la construcció d'un món més humà i més just.

L'Ideari de l'escola té com a objectiu principal la formació integral de cadascun dels seus alumnes. Aquest curs s'ha proposat com a objectiu general que els alumnes entenguin la diversitat cultural com una riquesa, amb el lema “El món, escudella de cultures”.

Cada trimestre es treballarà uns aspectes concrets de les diferents cultures. Durant el primer trimestre, aprofitant la festa de la Castanyada, relacionaran les festes i tradicions catalanes (jocs, creences, cançons, contes,...) amb les d'arreu del món. Al segon trimestre, centrats en el Carnestoltes, treballaran els habitatges i els vestits. I finalment, durant el tercer trimestre, els menjars típics de cada cultura. Transversalment, durant tot el curs es treballarà la diversitat de llengües i en especial aquelles que són minoritàries.

Organigrama del centre:

Direcció general: Josep M. Mercadé

Direcció pedagògica: Lourdes Giménez

Cap de secció d'Educació Infantil i Cicle Inicial d'Educació Primària: Èrika Jiménez

Cap de secció del Cicle Mitjà i Cicle Superior d'Educació Primària: Montserrat Coll

Cap de secció d'Educació Secundària Obligatoria: Carles Berlanga

Equip docent:

- Meritxell Reche (tutoria P-3)
- Montse Clarés (tutoria P-4)
- Anna M. Altimira (tutoria P-5)
- Rosa M. Guibernau (tutoria 1r EP)
- Jordina Campi (tutoria 2n EP)
- Montserrat Coll (tutoria 3r EP)
- Sergi Esteve (tutoria 4t EP)
- Idoia Ruiz (tutoria 5è EP)
- Imma Mallol (tutoria 6è EP)
- Gemma González (tutoria 1r ESO)
- Lourdes Giménez (tutoria 1r i 2n ESO)
- Josep M. Delicado (tutoria 2n ESO)
- Assumpta Segalés (tutoria 3r ESO)
- Carles Berlanga (tutoria 3r i 4t ESO)
- Laura Sagués (tutoria 4t ESO)

M. Magdalena Mercadé

M. Isabel Brunet

Josefina Àlvarez

Mercè de Mir

Carola Gassió

Mireia Espinet

Èrika Jiménez

Isaac Pujol

Toni Quiles

Anna Anri

Neus Umbert

Núria Argenter

Atenció psicopedagògica: Mercè de Mir, Anna Anri i Mireia Espinet

Responsable de l'acollida matinal: Montse Clarés

Responsable del servei de menjador: Sergi Esteve

Responsable de la mediateca: Meritxell Reche

Administració: Muntsa Mercadé i Elisabet Subirà

Cuina: Encarni Jiménez i Carmen Navarro

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT REALITZADA

PART TEÒRICA

Què és aprendre? Cada nen arriba al món amb un potencial de possibilitats intel·lectuals i personals, de les quals només en desenvolupa una part, perquè cada període històric, cada cultura, potencia aspectes determinats i n'inhibeix d'altres. Facilitar determinats processos d'aprenentatge afavoreix el desenvolupament de determinades possibilitats intel·lectuals. Aprendre, segons **les teories de Piaget** i els seus seguidors, es un procés d'intercanvi constant amb el medi, que permet al nen integrar coneixements, adequant les noves adquisicions a la seva estructura mental, que al mateix temps s'anirà modificant, en la mesura en que vagi aprenent. D'aquesta teoria se'n desprèn que ha de ser el nen qui construeixi el seu propi coneixement, és a dir, el nen aprèn les coses d'una "manera", que moltes vegades no coincideix amb la manera de pensar de l'adult.

El coneixement dels diferents períodes de l'evolució intel·lectual, permet respectar l'evolució dels alumnes i ajudar-los en els processos intel·lectuals, avaluant possibles carències.

Segons **Erik Erikson**, emmarcat dins de les teories de cicle evolutiu individual, entén el cicle vital com un procés social, divisible en vuit etapes. Aquestes etapes tenen l'origen en la teoria psicosexual de Sigmund Freud, però Erikson les amplia a partir de considerar els determinants socials en el desenvolupament de la personalitat.

Tenint en compte les vuit etapes del cicle vital d'Erik Erikson, l'alumne a qui se li aplica la intervenció està emmarcat dins de l'etapa Edat escolar. En aquesta etapa el nen deixa les fantasies i les idees màgiques de la infància deixant pas a la tasca de preparar-se per papers acceptables en la societat. Fa ús "d'eines" apreses a casa i a l'escola, a través d'un treball productiu i d'èxits reals, encara que el joc encara continua. En aquesta etapa cal que adquireixi habilitats i coneixements. L'escola demana una gran exigència cognitiva, especialment amb els processos d'aprenentatge de la lecto-escriptura i de les operacions matemàtiques, eines que són fonamentals per seguir progressant en l'adquisició de nous coneixements, processos que l'alumne mostra certes dificultats. La capacitat de concentració i de comprensió es converteix en funcions claus per respondre amb èxit les noves demandes educatives. En aquest sentit, se centren les actuacions que es volen realitzar envers l'alumne observat, potenciar aquestes carències presents, unes carències que desvirtuen aquest

desenvolupament, inserció i el progrés escolar. Per sobre de l'èxit escolar, el que està en joc és l'autoestima del nen i amb ella la seguretat amb què el nen s'enfrontarà al seu futur. Aquest és un punt candent en la intervenció que es vol realitzar a l'alumne observat.

La relació amb els pares segueix sent la base per fer front als canvis d'una socialització cada vegada més exigent. No obstant això, l'escola n'és l'escenari de major exigència social, on el nen ha de demostrar que és capaç de fer amics, ser acceptat i estimat pels seus iguals, complir amb les expectatives que els seus pares i professors tenen posades en ell, sabent fer front als petits entrebancs.

L'èxit d'aquesta etapa comporta al nen competències i mètodes, mentre un fracàs comporta un sentiment d'inferioritat, un sentiment que pot reflectir un considerable grau de tensió. Cal tenir present que en aquesta etapa el nen està sotmès a un variat àmbit de preocupacions, que si no són gestionades de manera adequada poden determinar ansietat i símptomes associats. Per tant, estem davant d'una etapa molt important.

Tenint en compte aquesta manera d'entendre l'aprenentatge, és important conèixer en quin moment evolutiu es troba el pensament dels nens i no qualificar com a errors alguns tipus de respostes, que no són errònies, sinó poc evolucionades, des del punt de vista del pensament adult. Aquests errors són necessaris per aprendre i, si es respecten i s'entenen, ajuden a què el nen evolucioni en la construcció del seu pensament. D'això en podem deduir que el simple fet d'acumular coneixements no significa, necessàriament, haver assolit un bon nivell d'aprenentatge, si aquests coneixements no estan ben integrats i, per tant, no es poden utilitzar amb eficàcia.

El coneixement dels diferents períodes pels que passen els nens, ens permetran entendre millor la seva evolució, tant personal com intel·lectual i proposar-los en cada moment les situacions d'aprenentatge més adients per tal d'afavorir un millor rendiment.

Partint d'aquestes teories constructivistes, l'escola es replanteja que els aprenentatges d'algunes àrees bàsiques, com la lecto-escritura, es poden introduir de manera que sigui el nen qui vagi assolint els coneixements a mesura que pugui integrar-los, i que aquests aprenentatges li siguin útils, no només en l'àmbit escolar.

El constructivisme parteix del plantejament que un coneixement construït per l'aprenent mateix és més fàcilment transferible a noves situacions, o situacions similars, que coneixements adquirits més o menys mecànicament.

El constructivisme educatiu és un marc explicatiu del procés d'ensenyament-aprenentatge que es centra en la construcció de significats i atribució de sentit a allò que s'aprèn. L'objectiu és fer que els alumnes duguin a terme aquest procés de construcció a partir de la seva experiència personal i dels coneixements, sentiments i actituds amb els quals s'apropen als continguts i a les activitats escolars. L'ingredient central d'aquesta concepció psicopedagògica és l'aprenentatge significatiu on el que es pretén és crear un vincle entre el que cal aprendre i el que ja se sap. Els objectius educatius que es planteja són potenciar el desenvolupament del discent i promoure la seva autonomia moral i intel·lectual, contribuir a la gènesis de persones capacitades a fer coses noves, formar ments crítiques, que puguin verificar i no acceptar tot el que se'ls ofereix, assolir el pensament racional.

En certa manera, l'estudiant ha de treballar com un científic, construint i acceptant respectivament descartant les seves teories. Els constructivistes tenen un concepte de discent creatiu i inventiu, proactiu, pot equivocar-se i els seus errors formen part central del seu aprenentatge. Entén el paper dels estudiants en el seu propi procés educatiu com un paper actiu, participatiu i protagonista. I l'estudiant no és només responsable del seu propi aprenentatge, sinó que participa de manera important en els aprenentatges dels altres estudiants. Estem parlant d'un paradigma de l'educació que posa èmfasi en la construcció grupal del coneixement, en la col·laboració i en la cooperació per aprendre. Els estudiants han d'interactuar constantment per planificar, per organitzar-se, per realitzar les activitats, per aprendre els uns dels altres, per descobrir nous coneixements, per utilitzar nous recursos o per avaluar la feina feta. Per tant, en aquest cas la interacció entre els estudiants no és només molt important, sinó que també es considerada imprescindible per a que els estudiants aprenguin amb qualitat. Pel que fa al docent, aquest, lluny de ser la persona qui transmet la informació, ha de trobar la manera per facilitar l'aprenentatge i la construcció de coneixements en els estudiants. El docent esdevé un facilitador, un mentor, una persona que guia el procés d'aprenentatge. Acompanya a l'estudiant en la construcció dels coneixements, promou una atmosfera de reciprocitat, respecte i autoconfiança per a l'aprenent. Respecta les estratègies de coneixement del discent, els errors que s'esdevenen en l'aproximació a la construcció de "coneixements pactats" i sap fer ús d'ells per aprofundir en l'aprenentatge. No recompensa ni castiga.

A l'ensenyament l'objectiu consisteix en afavorir en l'aprenent la construcció significativa i representativa de l'estructura del món, i capacitar-lo perquè pugui elaborar i interpretar la informació existent.

L'aprenentatge és un procés de construcció interna de la realitat que representa, com a mínim, una reorganització d'estructures o esquemes cognitius preexistents en

l'aprenentatge. La intervenció en l'àmbit alumne, seguint un **model educacional constructiu** d'intervenció, tenint en compte a *Coll i Marchesi (2004)*¹, cal que la referència en tot moment sigui la del **triangle interactiu**, donat que en el procés d'ensenyament-aprenentatge apareixen diversos elements com són el paper mediador de l'activitat mental constructiva de l'alumne, els continguts escolars i el paper del professor/a, com a guia i orientació de l'activitat mental constructiva dels alumnes cap a l'assimilació significativa dels continguts escolars. Tots aquests elements serviran per aconseguir que la intervenció sigui el més completa possible i, alhora, repercuteixi positivament sobre l'alumne. És important que es construeixi partint de les necessitats individuals de cada alumne i sempre tenint en compte les capacitats i les facilitats que té cadascun d'ells per a comprendre'n el funcionament, per tal d'assimilar els objectius per els quals han estat proposats.

Des de l'**enfocament col·laboratiu**, intervenir significa modificar el context on es construeix el problema sobre el qual es pretén actuar. Modificar un context representa col·laborar activament amb els agents rellevants a la construcció d'aquest problema, mentre que aconseguir aquesta col·laboració implica compartir en algun grau la representació del problema, el sentit i el significat de la intervenció que es proposa.

El treball en equip es defineix com un grup de persones treballant de manera coordinada en l'execució d'un projecte. L'equip respon del resultat final i no cadascun dels seus membres de forma independent. Cada membre està especialitzat en una àrea determinada que afecta al projecte. Cada membre de l'equip és responsable d'una comesa i només si tots ells compleixen la seva funció serà possible treure el projecte endavant. El treball en equip no és simplement la suma d'aportacions individuals. Un grup de persones treballant juntes en la mateixa matèria, però sense cap coordinació entre ells, en la qual cadascun realitza el seu treball de forma individual i sense que li afecti el treball de la resta de companys, no forma un equip. Quan existeix una incompatibilitat entre les metes personals i les de l'equip, succeeix que els integrants de l'equip redueixen la cooperació (no s'esforcen, oculten informació, etc.).

D'altra banda, la cohesió és el grau d'atracció que cada membre de l'equip sent cap a aquest. Els equips cohesionats es caracteritzen perquè tenen menys conflictes, i quan aquests sorgeixen, es canalitzen i es resolen de manera positiva, la comunicació és més fluïda i tots els integrants senten que tenen l'oportunitat de participar en les decisions preses per l'equip. Això reforça la motivació. Els components d'un equip cohesionat

¹ Coll, C., Palacios, J. i Marchesi, A. (2004). Desarrollo psicológico y educación. Volumen 2. Psicología de la educación escolar. Madrid: Alianza Editorial.

valoren la seva pertinença i s'esforcen per mantenir relacions positives amb els membres d'altres equips, adquireixen un sentit de lleialtat, seguretat i autoestima pel grup, que satisfà les seves necessitats individuals. En els equips cohesionats s'observa que els membres desenvolupen una sèrie d'activitats importants per al manteniment del mateix. Es tracta d'una sèrie de comportaments que mantenen l'equip com un sistema social que funciona, i que evita els antagonismes emocionals i els conflictes. En un equip efectiu, cada membre afavoreix les relacions interpersonals i aporta les seves habilitats per treballar junts al llarg del temps.

En el cas del treball entre agents educatius, succeeix el mateix. En aquest sentit però, tots els membres que formen l'equip col·laboren dins de cada àrea professional, però focalitzant els seus esforços a un objectiu comú. La relació entre equip docent, psicòlegs educatius, psicopedagogs,...etc. ha de ser fluïda, la comunicació constant i clara, consensuant els objectius i les estratègies a seguir, cooperant, tot seguint un model col·laboratiu. En un enfocament col·laboratiu, els professionals de l'educació, amb expectatives i visions diferents, tot presentant unes característiques personals de tolerància, empatia, confiança i una capacitat de mantenir amb certa independència de criteris i neutralitat amb els seus judicis, treballant en equip, tots junts, professionals, tutors, docents, centre,...aconseguint potenciar el desenvolupament de l'alumnat o la tasca en qüestió. D'aquesta manera s'aconsegueix un clima positiu per un bon desenvolupament de la tasca. Aquest aspecte s'ha tingut molt en compte al llarg de la intervenció amb l'alumne, cercant la col·laboració de totes les parts.

L'alumnat ha de finalitzar l'etapa d'educació primària havent adquirit un seguit de competències i continguts curriculars, per tant, els objectius educatius en aquesta etapa se centren en aconseguir l'aprenentatge dels continguts curriculars previstos i evitar que la diversitat individual situï en desavantatge una parts dels aprenents.

Des de la perspectiva que respon a allò que s'espera, en tant que psicòleg/a de l'educació, les tasques realitzades al llarg de les pràctiques en el centre van dirigides, en primer lloc, en la intervenció en la millora de les competències educatives de l'alumne, de les condicions educatives i al desenvolupament de solucions a les dificultats detectades en l'avaluació. En aquest cas, l'actuació envers l'alumne ha anat dirigida a millorar les competències educatives detectades ja des de P3 i que s'han potenciat en l'actual any lectiu, i les que s'han detectat i avaluat al llarg de tot el procés des de la meua intervenció amb l'alumne.

Els objectius de l'educació primària pretén assolir dues grans fites:

1. Aconseguir l'aprenentatge dels continguts curriculars previstos
2. Evitar que la diversitat individual situï en desavantatge una part dels aprenents.

Per assolir aquests objectius, l'alumnat esdevindrà unes competències essencials per el seu esdeveniment. Sigui quin sigui el seu origen o els aspectes que afecta, la diversitat de l'alumnat a l'aula es tradueix en diferents ritmes d'aprenentatge i diferents necessitats d'ajuda.

La intervenció en l'àmbit de l'alumnat de l'educació primària es caracteritza per optimitzar les condicions perquè aprenguin tot el que hi ha prescrit per currículum obligatori, perquè ho aprenguin tots els alumnes, sense diferències individuals que puguin minvar la igualtat d'oportunitats en l'escolaritat, ni servir de palanca per excloure els més lents o els qui necessiten ajuda i, finalment, perquè aquest aprenentatge no resulti una càrrega o una prova, sinó una experiència de creixement, és a dir, perquè sigui una font de satisfacció.

Els objectius de l'actuació se centraran en donar resposta a unes necessitats educatives de l'alumne i a potenciar unes possibles carències *afectives*, que podrien donar lloc a una certa pertorbació en la seva conducta. Tenint en compte *Freiros (2002)*², els nens que reben una atenció física raonable però una estimulació limitada generen un desenvolupament mental, social i emocional per sota de la resta de nens. Per tant, en aquest sentit, l'actuació se centrarà en potenciar aquestes carències a través de la gestió de les emocions i un treball creatiu del seu potencial. Segons *Shapiro (1997)*³, el cervell permet tenir sentiments sobre els nostres sentiments, expressar aquests sentiments als altres i observar i aprendre a partir de la forma en què aquests reaccionen davant seu. Ensenyar els nens a comprendre i comunicar les seves emocions afectarà molts aspectes del seu desenvolupament i èxit en la vida. Així mateix, si un no els ensenya als nens a comprendre i comunicar les seves emocions aquests podrien tornar-se innecessàriament vulnerables als conflictes dels altres. Aprendre a identificar i transmetre les emocions és una part important de la comunicació i un aspecte vital del control emocional. Les actuacions, en aquest sentit, aniran dirigides a trobar l'òptima gestió de **les emocions** de l'alumne i transmissió de

² Freiros, David (2002). Trastornos del desarrollo. Un enfoque neuropsicológico. Editorial Ariel

³ Shapiro, Lawrence E. (1997). La inteligencia emocional de los niños. México: Vergara Editorial

les mateixes. Una part important pel control de les emocions i les seves possibles accions.

L'enfocament psicoterapèutic inclou treballar tant amb les "emocions positives" com amb les emocions "negatives", permetent als nens des d'expressar la seva alegria o la seva tristesa fins a treure la seva ràbia o el seu enuig. Ha d'haver prèviament un bon vincle amb el nen, de manera que es senti segur i acompanyat en tot el seu procés. Alhora, una altra manera de treballar les emocions serà a través de la música, treballant, d'aquesta manera, diferents estratègies i plans d'actuació. Amb l'assessorament de Pau Gimeno, musicoterapeuta, mestre en l'escola Cor de Maria Sabastida (Barcelona) i en la UB Facultat de formació del professorat, s'introduirà la musicoteràpia dins de les sessions d'intervenció amb l'alumne, cercant diferents maneres de treballar les emocions. **La Musicoteràpia**⁴ és el maneig de la música i els seus elements musicals (so, ritme, melodia i harmonia) realitzada per un musicoterapeuta qualificat amb un pacient o grup, en un procés creat per facilitar, promoure la comunicació, les relacions, l'aprenentatge, el moviment, l'expressió, l'organització i altres objectius terapèutics rellevants, per així satisfer les necessitats físiques, emocionals, mentals, socials i cognitives. La musicoteràpia té com a fi desenvolupar potencials o restaurar les funcions de l'individu de manera tal que aquest pugui aconseguir una millor integració personal i conseqüentment una millor qualitat de vida a través de la prevenció, rehabilitació i tractament. Segons l'AMTA (American Music Therapy Association) la Musicoteràpia es defineix com "*l'ús controlat de la música amb l'objecte de restaurar, mantenir i incrementar la salut mental o física. És l'aplicació sistemàtica de la música, dirigida per un músic terapeuta en un ambient terapèutic, amb l'objecte d'aconseguir canvis de conducta. Aquests canvis ajudaran a l'individu que participen d'aquesta teràpia a tenir un millor enteniment de si mateix i del món que ho envolta, podent adaptar-se millor a la societat*". La Musicoteràpia, segons defineix l'autor Kennet Bruscia (1997)⁵ és un procés d'intervenció sistemàtica, en la qual el terapeuta ajuda al pacient a obtenir la salut a través d'experiències musicals i de les relacions que es desenvolupen a través d'elles com les forces dinàmiques per al canvi, per establir una relació d'ajuda soci-afectiva mitjançant activitats musicals amb la finalitat de promoure i/o restablir la salut de les persones".

En aquest sentit, a través de música, a través d'instruments, es treballaran aspectes emocionals de l'alumne i expressions emocionals i relacionals.

⁴ Musicoterapia España. <http://www.musicoterapia.com>

⁵ Bruscia, K. (1997). Definiendo Musicoterapia. Amarú Ediciones Salamanca

I, finalment, *Freidos* (2002) ens diu, respecte als **trastorns d'atenció**, un dels objectius que es vol avaluar tanmateix dins de l'actuació, és que els nens quan comencen a anar a l'escola, amb freqüència es veuen exclosos de les activitats socials de grup per què a causa de les seves distraccions no romanen al seu lloc en jocs o converses, o perquè es tornen agressius i impulsius quan han de guardar el seu torn o en experimentar altres frustracions. Les activitats a l'aula sovint resulten desastroses perquè no se senten quiets molta estona i no es concentren ni mantenen cap línia d'activitat durant més d'uns minuts. Sovint esvaloten la conducta d'altres. Les seves qualificacions són dolentes encara que sovint donen mostres de ser intel·lectualment brillants. Moltes vegades són nens molt ominosos i solitaris que se senten rebutjats pels altres i que tenen una autoimatge negativa, si bé mai mostren obertament la seva tristesa. Les actuacions aniran dirigides, alhora, com s'ha comentat, a avaluar la presència d'aquest trastorn en l'alumne, un trastorn que podria donar lloc a la seva conducta dins del context classe, la seva relació amb els companys i les seves dificultats en l'aprenentatge.

La intervenció seguirà un enfocament cognitiu-conductual. S'intentarà solucionar els problemes i les dificultats que es detectin a partir del pensament i de la conducta, intentant entendre què pensa o com pensa. A partir d'aquí es modificarà conductes, ja siguin de tipus de comportament, hàbits d'estudi, personalitat, etc...

PART PRÀCTICA

Les tasques principals del Servei Psicopedagògic del centre són realitzar un seguiment, durant el curs lectiu a l'alumnat, amb l'objectiu d'avaluar les necessitats educatives que es puguin detectar, a través de diferents proves i/o tests.

Segons els resultats dels tests el tutor, i en alguns casos, l'equip psicopedagògic, comunica als pares de l'alumne que ho consulti amb el seu pediatre. Si és per la Sanitat Pública, aquest realitza la derivació a l'hospital de referència, en aquest cas, a l'Hospital de Mollet. En els casos amb dificultats més greus l'escola demana la participació de l'EAP del Vallès, que realitzarà una valoració i posterior actuació de l'alumne. Alhora, el centre pot derivar els casos d'alumnes que consideri que mostren un possible dèficit o trastorn, per realitzar una valoració més exhaustiva.

Tanmateix, els Serveis Psicopedagògics del centre realitzen actuacions, durant el curs lectiu, dels casos detectats amb l'objectiu de donar un reforç i una ajuda a l'alumne. Aquesta actuació es realitza setmanalment, tant de manera individual com en petits grups, i és assessorada amb l'ajut i el suport de la tutora de l'alumne, que no participa activament en les sessions.

Les actuacions, com s'ha comentat, es realitzen setmanalment amb una durada entre mitja hora i una hora en aules de desdoblament, tant de manera individual com col·lectivament (petits grups entre quatre i cinc alumnes amb necessitats educatives especials). En les sessions l'alumne realitza un seguit d'activitats, segons les seves necessitats, tot rebent un ajut/suport i reforç per part de la psicòloga.

Al finalitzar el curs, el Servei Psicopedagògic realitza un informe final dels alumnes que han seguit actuacions al llarg de l'any. D'aquesta manera poden avaluar els resultats de les actuacions en cada cas (veure Full de resum d'atenció psicopedagògica en l'Annex 3).

El Gabinet Psicopedagògic, format per l'Anna Anri i Mireia Espinet, es reuneix cada dimarts de 10:15h a 11h per tal d'avaluar i realitzar les correccions de les proves que s'han passat, alhora que realitzar els informes corresponents. La meua tutora externa, l'Anna Anri, estableix que cada quinze dies assisteixi a aquestes reunions per tal d'ajudar en la correcció de proves i informes corresponents. D'aquesta manera, he pogut participar en aquest procés del Servei Psicopedagògic del centre, coneixent la manera de treballar i el coneixement de tests, tals com el Badyg (1), MMF20 (2), el Test de escala Conners(3) i el Test de la figura humana de Goodenoug (4).

(1) La **Bateria d'Aptituds Diferencials i Generals (BADYG)** es compon de diversos tests. El BADYG-I està destinat a l'etapa d'Infantil, encara que també és aplicable a 1er de Primària. Es tracta per tant d'una prova destinada a alumnes entre 3 anys i 9 mesos d'edat com a mínim i 6 anys i 11 mesos com a màxim. Els factors avaluats pel BADYG-I són els següents:

- Intel·ligència General - CI

- Intel·ligència verbal

- Intel·ligència No-verbal

La Intel·ligència verbal es mesura a través d'aquestes proves:

- **Conceptes Quantitatiu-Numèrics:** Avaluació la correcta assimilació d'una sèrie de conceptes quantitatius elementals, necessaris per donar suport al desenvolupament del Factor Numèric.

- **Informació:** Mesura l'assimilació de dades relacionades amb el medi ambient del nen.

- **Vocabulari Gràfic:** avaluació el vocabulari bàsic del nen a partir de dibuixos., El nivell de coneixement de conceptes verbals, com a sinònims, relacions analògiques entre paraules.

La Intel·ligència no verbal es mesura a través d'aquestes proves:

- **Habilitat Mental No-verbal**

- **Raonament amb Figures**

- **Trencaclosques Lògic**

Consta a més d'aquestes altres proves complementàries

- **Percepció Auditiva**

- **Percepció i Coordinació Graf-Motriu**

(2) **MMF-20** (Test d'aparellament de figures conegudes-20). Consisteix en una tasca d'aparellament perceptiu que permet avaluar l'estil cognitiu Reflexiu vs. Impulsiu del nen. El test avaluació el constructe reflexivitat-impulsivitat que fa referència a la manera en que l'alumne s'enfronta a tasques definides per la incertesa. Es tracta d'un estil cognitiu que posseeix identitat pròpia, independentment d'altres constructes tals com la personalitat o la intel·ligència. La prova consisteix en, davant de la presència de diverses alternatives, escollir-ne només una, la correcta. Això posa al nen en una situació que va des de la

reflexivitat a la impulsivitat. Aquesta variable representa un aspecte clau per analitzar el rendiment acadèmic i l'adaptació personal i social de l'alumne.

(3) Test de escala Conners per a mestres (test enviat pel pediatre per tal que els mestres l'omplin basant-se en la conducta habitual del nen al context aula i es pugui començar a fer un diagnòstic. S'utilitza per diagnosticar varis trastorns o NEE, però habitualment s'utilitza en casos amb possible Trastorn de Dèficit d'Atenció amb Hiperactivitats – com es va passar en el centre).

(4) Test de la figura humana de Goodenough. Després d'un estudi llarg, complex i esforçat de vastes col·leccions gràfiques de milers de nens d'entre 2 i 15 anys de diferent sexe, nacionalitat, races, grau i rendiment escolar, d'elaboracions estadístiques escrupoloses i reiterades, així com rigoroses i netes verificacions de la seva validesa i confiabilitat, Goodenough va poder finalment establir la seva Escala i Barem. Aquesta escala no és sinó l'inventari dels trets gràfics (ítems) que millor tradueixen el repertori infantil de l'esmentat "saber" de la figura corporal. El catàleg permet comparar el grau de complementació i perfecció d'un dibuix per la mera presència o absència d'ítems, establerts des de certs punts de vista empírics. Cal distingir:

1. *Quantitat de detalls representats: S'ha representat el cap? Les cames? el cabell? el nombre correcte de dits? etc.*
2. *Proporcionalitat: El tronc és més llarg que ample? El cap és proporcionat als braços i les cames? etc.*
3. *Bidimensionalitat: El coll està representat en dues mesures o per una sola línia? I la boca i el nas? etc.*
4. *Transparència: Les peces de vestir són opaques o transparents? I els cabells?*
5. *Congruència: Els membres estan units al tronc? El cabell no excedeix l'entorn del cap? Les diverses peces de la vestimenta harmonitzen o són discordants entre si? etc.*
6. *Plasticitat: El polze està en oposició? La mà es diferencia del braç i els dits? Les orelles estan correctament situades?*
7. *Coordinació viso-motora: El dibuix mostra seguretat de traçat, sense entrecreuaments o sinuositats? Les faccions estan simètricament distribuïdes?*
8. *Perfil: Ha aconseguit dibuixar el perfil? Amb quants errors?*

Goodenough va construir la seva escala seleccionant 51 ítem (unitats de l'escala) que s'ajusten a un o varis d'aquests criteris i els va catalogar per ordre de complexitat creixent. Després va computar el nombre d'ítem (puntuació

brut), reunits en una gran massa de nens, va calcular la puntuació mitja, (normes) dels nens normals de cada edat, va tabular aquestes normes i va obtenir la taula (barem) per mesurar l'edat mental de qualsevol nen per la seva puntuació bruta.

El test avalua, verificant en el dibuix la presència o absència de cadascun dels ítems de l'escala acreditant-li un punt per cada ítem, els requisits del qual es satisfan, des del primer (en què s'atorga un punt per la mera presència del cap) fins a l'últim (en què s'exigeix la representació d'un perfil correcte).

Els Serveis Psicopedagògics actuen envers a un nombre limitat d'alumnes, degut a la falta de recursos i d'horaris, no podent fer front als altres possibles casos existents en el centre. Cada psicòloga li és assignat uns casos en concret, realitzant les actuacions tres dies per setmana, en diferents horaris.

El Servei Psicopedagògic de l'Escola Tabor està integrat per Lourdes Gimenez, com a Directora psicopedagògica, i per Mercè de Mir, Anna Anri i Mireia Espinet com encarregades de l'atenció psicopedagògica. Tant l'Anna Anri, que és la meua tutora externa en el centre de pràctiques, com la Lourdes Gimenez i la Mireia Espinet, a més de les seves tasques psicopedagògiques, són mestres dins del mateix centre educatiu. Alhora, el centre disposa d'un logopeda del CREDA per realitzar atenció a trastorns del llenguatge amb dos alumnes amb necessitats educatives especials.

Des de l'inici de les meves pràctiques, he assistit a diferents actuacions que es realitzen al centre, junt amb l'Anna Anri, amb l'objectiu d'observar la manera de treballar i enfocar les diferents sessions i els diferents casos. Els casos que he tingut ocasió d'assistir i de seguir són:

- Cas 1: Alumne de 5 anys, que presenta dificultats en la producció de sons. En aquest cas, en sessions setmanals, s'avalua les dificultats de parla de l'alumne, de la comprensió i producció de sons. Es realitzen diferents activitats (a títol d'exemple, descripció de dibuixos, entre altres) i converses entre l'alumne i la psicòloga, que ajuden a identificar i avaluar la presència de dificultats en l'alumne.
- Cas 2: Dos alumnes de 5 anys, que presenten possible Trastorn de dèficit d'atenció (TDAH i TDA, respectivament). Les sessions, que es realitzen setmanalment, se centren en avaluar la comprensió oral, l'atenció i concentració, a través de diferents activitats, com serien converses dirigides per la psicòloga, i fitxes (cercar diferències, entre altres).

- Cas 3: Alumne de 8 anys, diagnosticat un Trastorn de dèficit d'atenció, on es vol avaluar una possible presència de Trastorn en el llenguatge (dislèxia). Setmanalment, es realitzen actuacions amb l'objectiu d'avaluar les dificultats que presenta l'alumne en la comprensió lectora, escrita, gramàtica i l'estructura de les oracions.
- Cas 4: Dos alumnes de 5è de Primària, diagnosticats en TDAH, on s'hi treballen les habilitats socials i l'atenció. S'hi realitzen diferents activitats per treballar, sobretot, la concentració i l'atenció.

Les sessions es realitzen els dilluns a les 15h (cas 4) i els divendres de 9 a 11h (casos 1, 2 i 3). Per motius laborals, sols he assistit a poques sessions dels divendres. Tanmateix, he seguit assistint, fins a dia d'avui, tots els dilluns a la sessions del 4rt cas, podent observar el cas i l'estratègia seguida. En aquest cas, els dos alumnes de 5è de Primària, diagnosticats en TDAH, on s'hi treballa les habilitats socials i d'atenció. En les diferents sessions se'ls hi passa diferents activitats com són:

- Lectura de text
- Recerca de paraules dins d'un text en concret
- Comprensió del text llegit
- Activitat de les deu diferències i sopa de lletres
- Jclik (PEMSA. Programa d'entrenament de ment). Aplicació de 63 paquets d'activitats, repartits en tres blocs que corresponen als tres cicles d'educació primària i que tenen com a objectiu desenvolupar i millorar processos psicològics bàsics que després repercutiran a les diverses àrees del currículum (memòria, atenció, observació, percepció, intuïció, raonament...). Cada paquet consta de deu activitats, on l'alumnat ha de posar a prova les seves capacitats, per així potenciar-les i millorar-les.
- L'arbre. Els alumnes han de dibuixar un arbre amb arrel, amb tronc i fulles. En cada una de les parts l'alumne hi ha d'escriure una qualitat/aspecte que pensi que cregui que té. A l'arrel les qualitats o capacitats que creu que té, en el tronc les coses positives que el nen fa, i en les fulles els èxits que ha aconseguit a través de les seves qualitats. A través de la realització de "l'arbre", el nen pot reflexionar sobre si mateix, sobre les seves capacitats i habilitats.
- Entre altres.

Durant les sessions que he assistit, he pogut observar la manera de treballar, les diferents estratègies, segons el cas, les activitats que se'ls hi ha plantejat i la manera d'enfocar cada sessió. Aquestes, malgrat que a priori poden semblar fins i tot curtes, s'adapten perfectament a l'alumne, sobretot en els casos on s'hi treballa a l'atenció i la concentració. Sense cap dubte, sessions massa llargues en aquests casos poden convertir-se en actuacions desfavorables.

Els alumnes que assisteixen a les sessions presenten una actitud col·laboradora i accepten de bon grat les activitats i/o proves que se'ls hi proposen. El rol de la psicòloga és de guia i d'ajuda a l'alumne, donant tot el seu recolzament. Tanmateix, les sessions s'adapten, en alguns casos, a l'estat anímic de l'alumne jugant un paper important el rol de la psicòloga, tot utilitzant la conversa i la posada en comú. Habitualment, les sessions comencen amb una petita conversa entra la psicòloga i l'alumne, fet que afavoreix que aquest vagi entrant a la dinàmica de la sessió. Aquest aspecte és molt valorable quan es tracta d'actuacions amb nens/es, ja que aquests s'han de sentir còmodes i relaxats, han de sentir-se confiats amb la persona que tenen al davant, una persona que no és la seva mestra, una persona que, a través d'unes proves, els està avaluant. En aquest sentit, els alumnes han mostrat, com s'ha comentat anteriorment, una predisposició i una actitud col·laboradora amb una conducta còmode i relaxada. Sense cap dubte, el paper de la psicòloga, sobretot la seva actitud positiva, col·laborativa, compromesa envers els alumnes, ha afavorit en aquest sentit.

En conclusió, en aquestes primeres sessions valoro positivament el paper de la psicòloga dins del camp educatiu, la seva feina, però sobretot, la importància de les actuacions que es realitzen dins de l'escola. Tot i la manca de recursos, del gran nombre de casos que es treballen (tenint en compte que n'hi ha d'altres que, per falta de temps, és impossible treballar-hi), el treball que es realitza en les sessions, les avaluacions i els seguiments que es porten a cap durant el curs lectiu es converteixen en gran pilar per donar resposta a les necessitats educatives de l'alumnat. L'enfocament i el concepte d'actuació, dins del centre educatiu, és totalment favorable i positiu, donant aquest ajut i recolzament tant necessària a dia d'avui.

La meva tasca dins del Servei Psicopedagògic del centre és la intervenció d'un alumne de sis anys, d'origen gambià, nascut a Catalunya. Mostra una actitud agressiva dins del context classe, una actitud que, segons exposa l'informe i historial de l'alumne, ja mostrava des de P3. Caracteritzant-se per un caire reservat i poc comunicatiu, amb un vocabulari escàs i poca comprensió i sense un ordre lògic en les oracions, mostra un caràcter fort i impulsiu. Es relaciona amb pocs companys de classe i, degut a la seva impulsivitat i el seu caràcter dificulta que segueixi la dinàmica del grup interferint, alhora, en la dinàmica de la mateixa.

El cas em va ser assignat per la psicòloga del centre, l'Anna Anri, amb el consentiment de la Rosa Maria Guimernau, la seva tutora.

Es vol realitzar una intervenció, cercant uns objectius marcats a priori, articulat al voltant de tres fases:

1. Fase d'anàlisi, on es recollirà la major informació possible envers l'alumne, tant en el context classe com en altres, com també informació obtinguda a través d'entrevistes amb la tutora, informes i/o historials de l'alumne.
2. Fase de disseny i desenvolupament d'actuacions, on s'analitzarà tota la informació obtinguda i recollida en la fase d'anàlisi, i es proposarà les possibles actuacions per a la resposta educativa a les necessitats detectades.
3. Fase d'avaluació, on es realitzarà un seguiment del cas i l'avaluació de l'eficàcia de la intervenció i possibles resultats.

Tot el procés d'intervenció s'encercla dins d'unes possibles hipòtesis intuïtives, que serien:

- En la cultura musulmana la figura paterna és un model a seguir, una figura que, en aquest cas, és absent. La seva mare, segons les informacions obtingudes per part de la tutora de l'alumne i l'expedient d'aquest, presenta un cert desinterès per l'educació del nen, deixant que dos dels seus tres germans, dos anys més gran que ell i que fins fa poc vivien amb ell, s'encarreguessin de cuidar-lo (en l'actualitat viu amb la seva mare i la seva germana petita). En el context social, es relaciona amb nens del carrer i del casal al que habitualment assisteix. L'absència paterna, la situació familiar i aquest entorn poc favorable, podria possibilitar la conducta no adient que presenta l'alumne.

- L'alumne mostra un vocabulari escàs, unes dificultats comunicatives importants, fet que podria provocar-li certa frustració i donar lloc a una actitud agressiva envers els altres.

Tenint en compte les primeres hipòtesis intuïtives, es va marcar uns objectius a assolir, a priori, en aquest cas:

- Millorar la conducta de l'alumne
- Potenciar l'autocontrol
- Millorar la relació amb els companys
- Treballar recursos per l'aprenentatge
- Treballar en la comunicació

1.- Fase Anàlisi

La primera tasca consisteix en la recollida de informació de l'alumne. S'ha realitzat varies entrevistes, tant amb la psicòloga del centre, l'Anna Anri, com amb la tutora de l'alumne, la Rosa Maria Guimernau, per tal de tenir les primeres informacions i impressions del cas. S'ha utilitzat una entrevista oberta i, amb l'ajut de l'expedient i del historial, recopilar el màxim de informació envers l'alumne des de P3. Les informacions obtingudes corroboraven l'objectiu de la intervenció, és a dir, l'alumne presentava una actitud agressiva i sense control des de P3, que dificulta la relació amb els companys.

Al llarg del procés de recollida d'informació, es realitza una reunió amb totes les responsables del Cicle Infantil per tractar el tema de l'alumne, amb la presència de l'Anna Anri i la tutora de l'alumne. La reunió s'encercla al voltant de set punts:

1. L'alumne a P3
2. Actuacions que ha rebut des de l'inici escolar
3. Actitud/conducta des parvularis
4. Primera actitud agressiva
5. Relació companys
6. Des de quan rep l'adaptació curricular
7. Futur de l'alumne

En la reunió es confirma que l'alumne des de P3 presentava ja una actitud distreta i un dèficit d'expressió, amb poca comunicació, però comença a comprendre les normes. L'alumne, al passar a P4 rep un reforç en l'expressió oral. La seva conducta, tanmateix, era trista, mostrant una actitud nerviosa. Va ser a P5 quan la seva conducta va començar a sobresortir. Al llarg de l'any es mostrava trist i poc comunicatiu, amb dèficit d'afectivitat. Presentava dificultats d'aprenentatge, manca d'hàbits, no arribant al mínim de l'esperat per la seva edat. Van pensar que presentava una possible falta d'atenció, però no va ser avaluat. Va anar seguint actuacions per tal de reforçar les necessitats que s'anaven detectant.

En el següent curs, a 1er de Primària, es va detectar una falta de seguiment de la dinàmica del grup, com un dèficit en l'escriptura i la lectura, aspecte que s'ha actuat a través d'una P.I. En aquest segon semestre ha mostrat una actitud molt més impulsiva i més agressiva, tant amb els seus companys com amb sí mateix. Es sospita que el fet de que els seus dos germans hagin marxat al seu país d'origen pot donar peu a la seva actitud. La seva actitud agressiva a anat minvant després d'uns avisos seriosos de la seva tutora.

En la reunió, i amb el consentiment de l'Anna Anri, es redefeixen els objectius a treballar amb l'alumne. Es considera que la maduració i una millora en la comunicació de l'alumne pot fer millorar la seva conducta. Per tant, els objectius que es marquen a partir d'aquest moment, i que es treballaran en les sessions, es resumeixen en:

1. Gestió de les emocions – l'ensenyant progressivament als infants a posar nom a les emocions bàsiques i captar els signes d'expressió emocional dels altres, a interpretar correctament, associar-les amb pensaments que facilitin una actuació adequada i a controlar emocions que comporten conseqüències negatives. Alhora, l'aprenentatge i identificació de les emocions l'ajudaran en primer lloc a comprendre's a sí mateix i als altres, millorant, d'aquesta manera, el seu control i la relació amb els altres nens, potenciant, a la vegada, l'afectivitat, aspecte que li manca.
2. Reforç en lecto-escriptura – el fet de reforçar la lectura i l'escriptura, en facilitar la seva comunicació afavorirà el seu estat, fent-se sentir igual que la resta, aspecte que el farà sentir millor en si mateix i amb la resta. Comunicar-se millor afavorirà una bona relació amb els companys.

La recollida de informació s'ha complementat amb un procés d'observació dins el context classe, amb el consentiment de Rosa Maria Guimernau, la seva tutora, que ha estat present en tot moment. Les observacions es realitzen dos cops per setmana, dilluns i dimarts de 9h a 12h del matí. S'ha aprofitat l'hora d'esbarjo, tanmateix, per seguir el procés en un context diferent, proposant alguna activitat conjunta per tal d'avaluar la relació amb els companys. Degut a la poca estona d'observació per setmana, s'ha demanat la col·laboració de la seva tutora per què m'informi de qualsevol conducta o actitud significativa de l'alumne que s'hagi produït els altres dies de la setmana. D'aquesta manera, es complementen les informacions obtingudes en el procés d'observació i la informació recollida per la tutora durant la setmana.

El procés d'observació dins del context classe es realitza mitjançant una escala de variables observables: conducta – relació – expressió, en intervals de mitja hora. Durant aquests intervals de temps, es recullen el màxim nombre de informació dels ítems en qüestió (veure Annex 1).

Un dels aspectes que es vol minimitzar és la possible influència en la conducta de l'alumne per la presència d'una persona aliena al grup. Aquest fet, en un principi, hi va ser present. La presència de l'observador i el lloc on es col·locava va influir en la conducta de l'alumne, però en alguns moments, també en la conducta d'altres

companys (al principi em vaig ubicar en la taula de la tutora). La nova ubicació – en un racó, a les esquenes de l'alumne que s'observava – va ser molt significativa. Va mostrar una actitud i una conducta diferent fins aquell moment. Al modificar la ubicació durant l'observació dins del context classe, confirma que, malgrat els intents de l'observador per no influir (realitzant una observació no participativa), la sola presència d'una persona aliena al grup, sobretot en aquestes edats (alumnes de 1er de Primària), influeix en la conducta del mateix i, fins i tot, en la dinàmica del grup. Aquest aspecte va anar millorant al llarg del procés (els alumnes es van acostumar a la meua presència).

Cada setmana hi ha una reunió de seguiment amb l'Anna Anri per valorar el procés d'observació i les incidències que s'han anat produint. En aquestes reunions es defineixen els aspectes a observar i les seves dificultats i redefinir, si es cau, l'estratègia a seguir.

Les primeres sessions d'observacions han fet canviar les hipòtesis establertes a priori i l'objectiu de la demanda. Durant aquestes sessions s'ha observat una conducta de l'alumne que no sobresortia de la resta, presentant unes actituds no significatives. No ha mostrat agressivitat, i la relació amb els companys de classe, en general, ha sigut cordial i relaxada.

En aquest sentit, em fa reflexionar envers la demanda de la tutora i les primeres informacions obtingudes en les diferents reunions amb la tutora de l'alumne. Tanmateix, la meua presència podria haver influït en la seva actitud.

Tanmateix, al llarg del període d'observació, sobretot a l'últim tram, l'alumne ha mostrat certs moments on aquesta agressivitat s'ha fet palès. En certs moments, sobretot quan quelcom no li surt bé o no com ell hagués volgut deixar veure una part d'ell que des de l'inici de l'observació no l'havia vist. Una actitud obstinada, malhumorada, tensa, desafiant, sobretot amb la mirada que, després de relaxar-se, no torna a mostrar-la. És una conducta que al llarg de tot el procés l'ha anat mostrant en conta gotes, però amb una mica més d'insistència aquest últim tram. En moments puntuals, amb sí mateix però, lamentablement, també amb algun company de classe. Però en termes generals, l'aspecte més significatiu és la seva conducta a classe. Una conducta relaxada, però es distreu amb molta facilitat. Mostra una actitud passiva durant les explicacions a classe, i una falta de concentració important en la realització de les activitats que es proposen a classe. Aquest fet fa sospitar la presència d'un possible Trastorn de Dèficit d'Atenció, que podria donar lloc a un dèficit d'aprenentatge. En aquest sentit, l'alumne presenta un nivell de lectura molt per sota de la mitja, alhora, s'expressa amb certa dificultat, poca comprensió i sense un sentit

lògic en les oracions (segueix una Adaptació Curricular Individual), encara que entén tot el que se li diu.

Aquest aspecte s'ha comunicat a la psicòloga del centre, i s'ha establert passar el test MMF20 (impulsivitat), de manera individual, per obtenir més informació i més dades d'anàlisi (veure informe del test en Annex 2). Tanmateix, es decideix, junt amb l'Anna Anri, tal i com es va acordar junt amb les responsables del Cicle Infantil, centrar els esforços en els objectius marcats en aquella reunió, fet que no significa la no valoració d'aquest aspecte per l'anàlisi final.

2.- Fase de disseny i desenvolupament d'actuacions

Les tasques que es realitzen en aquesta segona fase és analitzar tota la informació obtinguda en les sessions d'observació en el context classe, junt amb tota la informació recollida en les diferents reunions i anàlisi dels informes i historial de l'alumne, i es proposen les primeres actuacions per a donar resposta educativa a les necessitats detectades.

Tenint en compte els objectius marcats al llarg de tot el procés d'intervenció, es defineixen les actuacions en dos grans temes: **Emocions** i **Reforç lecto-escriptura**.

Les sessions (actuacions) es realitzen els dilluns i dimarts de 10 a 10'30h, en una aula de desdoblament, de manera individual o amb un petit grup d'alumnes, segons convingui. Després de la sessió, acompanyo a l'alumne a classe i realitzo l'informe d'avaluació, fet que informo seguidament a l'Anna Anri en la reunió posterior. Amb posterioritat, fins les 12h, segueixo amb el grup classe observant la conducta de l'alumne, fet que m'ajuda a avaluar els efectes de la sessió en el nen, aspecte que vaig observar en la primera sessió realitzada.

Dibuix de l'alumne on m'explicava les seves vacances

En aquesta primera sessió, realitzada després de Setmana Santa, una sessió "d'acostament", l'alumne, a través d'un dibuix, va explicar-me les seves vacances i on es va realitzar un seguit d'activitats d'atenció (el joc "del mirall"). Vaig observar que quan va tornar a classe la seva actitud era totalment diferent, més distens, més content, amb el rostre més relaxat, amb moltes ganes d'explicar el que havia fet als companys, aspecte que, fins aquell moment, sobresortia, ja que, durant el procés d'observació, l'alumne no s'havia mostrat gaire comunicatiu amb la resta dels companys, a no ser que fos dins de l'hora de l'esbarjo, en algun joc. Aquest canvi

d'actitud pot haver sigut per l'atenció, la motivació i l'estimulació rebuda en aquesta primera sessió, aspectes que, possiblement, a l'alumne li manquen.

Sessions **"Emocions"** (Dilluns de 10 a 10:30h). En la nostra cultura no és habitual l'educació en expressió verbal i no verbal de les emocions. És el moment de anar-los ensenyant progressivament als infants a posar nom a les emocions bàsiques i captar els signes d'expressió emocional dels altres, a interpretar correctament, associar-les amb pensaments que facilitin una actuació adequada i a controlar emocions que comporten conseqüències negatives. Es pot aprofitar qualsevol situació per fer que es fixin els nens a les emocions. Per exemple, quan se sentin contents, tristos o enfadats, dient-li explícitament, animant-los a que prestin atenció als gestos de cada emoció, al que els produeix cadascuna d'elles. Un pas més endavant serà fer que es fixin en les emocions d'altres, en com se senten, perquè puguin arribar a compartir emocions i tenir present la seva importància dins de les relacions socials. Aquestes habilitats es poden aprendre aprofitant cada moment quotidià a la llar o a l'aula. No obstant això, ensenyar al nen a controlar les seves emocions és diferent a reprimir-les. Haurà d'aprendre a expressar-les d'acord amb el moment, la situació i les persones presents i, en aquest aspecte, l'adult ha de fer-lo sentir còmode i fer-ho de forma adequada. Des que el nen és petit i juga amb altres nens serà important anar ensenyant-li el que significa el respecte als altres (mitjançant el respecte de torns, compartir joguines, no mostrar-se agressiu), la relació amb els altres (saludant i acomiadant, demanant les coses abans de treure-les, aprenent a iniciar jocs) i l'expressió dels propis sentiments. Això es convertirà en una tasca molt més fàcil si l'educació emocional comença des que el nen neix, si procurem que l'entorn familiar sigui estimulants per al nen, proporcionant sovint expressions d'afecte i dient-li tot allò que fa bé.

Les sessions comencen sempre amb una petita conversa, per què l'alumne vagi entrant a la dinàmica de la mateixa, per què vagi agafant confiança i se senti còmode. Es valora molt aquest aspecte, ja que, al tractar-se d'emocions, s'intenta que el nen es trobi el més confiat amb la persona que té davant que, a pesar que ja em coneix, que l'he estat observant des de principis de març, compartint amb ell molts moments, en varis contextos, el fet de trobar-me a soles amb ell, la situació es pot convertir, per algun moment, desconfiat i estrany. En aquest sentit és important un ambient relaxat, on pugui comunicar-se sense que es pugui sentir pressionat, i d'aquesta manera agafar confiança durant les diferents sessions i, en mica en mica entrar dins la dinàmica de la sessió. Aquestes primeres sessions se centren en les quatre emocions bàsiques: la felicitat, la tristesa, l'enuig i la por.

L'activitat que es proposa en aquestes primeres sessions es planteja amb l'objectiu de cercar que el nen, a partir de dibuixar les emocions, cares on s'expressi alegria, tristesa

o enuig, fent que el nen participi i es fixi bé en la diferent expressió entre una i altra emoció.

Dibuix de l'alumne: "Un nen feliç"

Aquests dibuixos es poden exposar en un lloc visible de la casa, o a l'aula, i, quan el nen manifesti una emoció, portar a aquest lloc perquè intenti assenyalar la que li passa a ell i es fixi bé en elles. Serà una senzilla forma per aprendre a etiquetar emocions. Alhora, comparant els dibuixos que va realitzant l'alumne anirà identificant les emocions i es podrà sentir reflectit en aquests. Tanmateix, l'aprenentatge i identificació de les emocions l'ajudaran en primer lloc, comprendre's a sí mateix i als altres, millorant, d'aquesta manera, el seu control i la relació amb els altres nens.

Un dels aspectes que es vol treballar en aquestes sessions, alhora, és la comprensió de les emocions, la seva identificació però, sobretot, a part de conèixer a si mateix i un control de les seves emocions, també es vol treballar en la relació amb els companys. En aquest sentit, s'ha establert un pacte amb l'alumne, a mode de joc, que consisteix en el següent: en la sessió dedicada a la felicitat, se li va fer identificar quins aspectes definien més aquell dibuix, responent que el somriure. Va confessar que li agradava aquell dibuix, per tant, el "pacte" consisteix en que cada matí, a l'arribar a classe, entraria amb un somriure, desitjant "bon dia" als companys, i seguidament li faria una abraçada a la tutora. D'aquesta manera, a l'entrar a l'aula amb un somriure, més relaxat, rebent als companys amb un somriure, la relació amb aquests milloraria. A dia d'avui, el "pacte" encara el compleix (no cada dia, però si que ho té present). Alhora, s'ha intentat que aquest pacte s'extrapoli en el context familiar, aspecte que, personalment, no puc controlar ni verificar (l'alumne m'ha repetit el "pacte", dient-me que també "s'ha de fer" a casa).

Amb l'aprenentatge i identificació de les emocions, es començarà a treballar el control de les mateixes, un dels objectius de la intervenció psicològica amb l'alumne.

Sessions "**Reforç en lecto-escriptura**" (dimarts de 10 a 10:30h). Tal i com es va acordar com a possible hipòtesi intuïtiva a l'inici de la intervenció, l'alumne mostra un vocabulari escàs, unes dificultats comunicatives importants, ja presents des de P3, fet que podria provocar-li certa frustració i donar lloc a una actitud agressiva envers els altres. Per aquest motiu es realitzen sessions de reforç en expressió oral i escrita, complementant el seguiment (reforç de vocabulari) que rep des de P4.

L'alumne reconeix les lletres, el seu so, però mostra deficiències en la pronunciació de conjunts de lletres. Per aquest motiu, en sessions individuals de trenta minuts de durada, rep reforç amb l'ajut del material següent:

- Castells, M.; Farrés, M.; Font, Josep; Vilaró, Salut. *"L'Estel2. Material seqüenciat de lectura"*. Eumo Editorial (1990)
- Masgrau i Plana, Fina; Bellver Ferrando, Lourdes. *"Col·lecció per anar a llegir xino-xano. Volums 2-3-4"*. Tàndem Edicions (2007)
- Roig, Anna M^a; Equip Edebé. *"La lluna i la pruna"*. Edebé (1997)

Sessions / Actuacions (ordenades cronològicament)

- ✓ Primera sessió individual.
 - En aquesta primera sessió, l'objectiu primordial és aconseguir la confiança de l'alumne. No vull començar fent una sessió molt directa, així que la tasca a realitzar és un dibuix de les seves vacances de Setmana Santa. Utilitza dos colors (gris i verd) per dibuixar què ha fet durant aquells dies. L'alumne, un cop acabat el dibuix, m'explica el dibuix. La seva explicació és bastant coherent, mesclant el català i el castellà. No obstant, les estructures de les oracions són bastant fluïdes.

Puc anar avaluant, d'aquesta manera, la seva expressió, fet que he anat observant en el procés de recollida de informació.

Per acabar la sessió, realitza "el joc del mirall". Aquest joc consisteix, per mitjà d'un mirall, col·locant-me a les seves esquenes, l'alumne ha de seguir tots els meus moviments. És una manera d'avaluar l'atenció i la concentració. L'alumne realitza la tasca molt positivament i, sobretot, molt engrescat.

I, finalment, ell proposa "el joc de les disfresses". La seva iniciativa és molt important, sobretot tenint en compte la demanda de la intervenció i sent aquesta la primera sessió que realitzo amb ell. Al llarg de la sessió es mostra motivat, ja que, a més, el vaig estimulants constantment per què segueixi amb aquesta actitud. Aquest aspecte em fa reflexionar: el nen no rep suficient estimulació i motivació.

Torna a classe amb una actitud totalment diferent. Es veu relaxat i content, amb moltes ganes d'explicar als companys de classe què ha fet durant la sessió. És una actitud molt significativa i positiva. Aquesta primera sessió ha repercutit en el seu autoconcepte i autoestima.

- ✓ Sessió Emocions Part1.
 - És moment de posar nom a les emocions bàsiques i captar els signes d'expressió emocional dels altres, a interpretar correctament, associar-les amb pensaments que facilitin una actuació adequada i a controlar emocions que comporten conseqüències negatives. En aquesta primera sessió es

treballa l'emoció de la felicitat. La sessió comença amb una petita conversa, amb l'objectiu principal de cercar un cert relaxament i confiança de l'alumne. Al tractar-se d'una primera sessió de les emocions és primordial que el nen se senti còmode amb la persona que té davant, ja que treballar les emocions, sobretot amb aquestes edats, té la seva complexitat.

Després d'una petita conversa m'explica què ha fet durant el cap de setmana i com se sent, li demano que dibuixi una cara d'un nen feliç. No utilitza cap color, a pesar que li demano que el pinti. Li demano què és per ell ser feliç i em respon que "s'és feliç quan un pot fer moltes coses i rep regals per Nadal". Identifica positivament el dibuix del nen feliç, cada una de les parts, centrant-se, sobretot, en el somriure. Faig d'aquell dibuix el seu reflexa i ell l'imita. Mostra entusiasme durant la tasca, gaudint de l'emoció.

Abans d'acabar la sessió li proposo un joc, "el pacte". Presentant-li com si d'un joc es tractés, li proposo que cada matí, quan arribi a la classe, entri amb un somriure i desitgi "bon dia" als companys, i que abraçi a la seva professora (que ja l'esperarà, però no li demanarà – aspecte que li vaig comentar a la Rosa Maria al finalitzar la sessió), alhora, ha de fer el mateix quan arribi a casa. Aquest últim aspecte, encara que m'ho repeteix, no en tinc constància.

✓ Reforç "lecto-escriptura" Part1.

- Al llarg del procés d'observació en el context classe, he observat que l'alumne mostra un important dèficit en l'escriptura i la lectura. Aquest aspecte repercuteix que segueixi la dinàmica del grup. A pesar de seguir unes actuacions en adquisició de vocabulari i en lectura, aquestes sessions van orientades a reforçar molt més aquest aspecte. S'entén que l'alumne, a part de no arribar al mínim exigít en el curs actual, aquest retard en l'aprenentatge li pot afectar negativament i pot provocar un cop psicològic important.

La primera sessió va orientada a avaluar aquestes carències, centrant-se en la producció de sons i en exercicis de construcció de síl·labes, en la lectura.

S'ha realitzat un repàs de les vocals i la formació de síl·labes. En concret la formació "m" o "l" + vocal (lectura). En seqüència, les tasques han sigut:

1. VOCALS
2. M + VOCAL
3. M + VOCAL + M + VOCAL
4. L + VOCAL
5. L + VOCAL + L + VOCAL
6. M + VOCAL + L + VOCAL

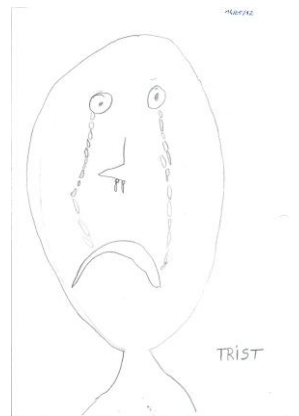
L'alumne ha realitzat les tasques força bé, però mostra carències quan es distreu, quan no centra atenció a la tasca. Quan es concentra, quan ho llegeix a poc a poc, ho realitza satisfactòriament. Ha demostrat interès per l'activitat. Ha sabut llegir paraules descontextualitzades que, segons les informacions recollides anteriorment, li costaven més.

Al llarg de la sessió, he insistit en la seva postura al llegir. He anat corregint la seva postura, col·locant l'esquena recta a l'hora de llegir, intentant que no posés les mans davant la boca o a les orelles. S'entén que una bona postura a l'hora de llegir facilita la tasca, concentrant-se més en el què fa.

✓ Sessió Emocions Part2.

- Aquesta segona sessió va centrada en l'emoció de la tristor. Però abans d'entrar en matèria, li demano que em parli del cap de setmana. La seva actitud en aquesta segona sessió "emocions" és distreta i desmotivada. Li costa molt estar concentrat en el què fem. Aquest fet planteja seguidament el tema de la conversa de la sessió: "escoltar i mirar qui parla". L'alumne no té la costum de mirar a qui parla, sigui a classe, mentre la mestra explica quelcom o algun company explica a la resta de la classe alguna anècdota que li ha passat els últims dies (tasca que la mestra els hi fa fer quasi tots els matins abans de començar les activitats). Hem treballat aquest aspecte. L'alumne s'ha d'acostumar a mirar a la cara quan algú parla o quan ell parla, ja que tampoc mira gaire a la cara quan parla. A la pregunta de "quan algú parla i mires als costats, l'escoltes?" ell a respost que sí, però ell sap que en el fons no és del tot cert (o almenys així ho he anat observant últimament). Un punt a reflexionar i treballar en posterioritat.

Aquesta sessió, com s'ha dit, va centrada en l'emoció de la tristor. L'he demanat que faci una cara d'un nen trist.

Dibuix de l'alumne: "Un nen trist"

Li ha costat molt fer el dibuix. Tanmateix, pel fet que l'alumne avui no es trobava gaire motivat podria donar lloc a aquest dificultat.

Ha plasmat satisfactòriament els trets més significatius en el dibuix, remarcant la boca trista i les llàgrimes.

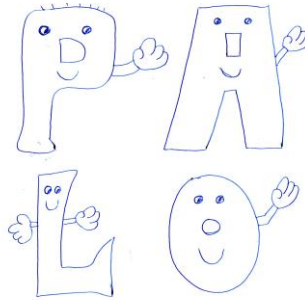
Hem parlat sobre l'emoció de la tristor i la felicitat. Les sap diferenciar perfectament, diferencia perfectament tots els trets d'una emoció i l'altre. Li pregunto de quina manera arriba a classe, feliç o trist, però ell menciona que necessita un altre dibuix: enfadat! Tanmateix, no ha volgut confessar per què arriba així a classe. La seva actitud en aquesta conversa, com s'ha comentat anteriorment, és desmotivada, inquieta i amb poques ganes. D'aquesta manera, dono per finalitzada la sessió. Lamento que no m'hagi explicat què és el que el fa sentir trist. Entenc que la relació terapèutica existent en aquestes primeres sessions no afavoreix que es pugui aprofundir aquests aspectes.

Queden temes a tractar en posteriors sessions.

- ✓ Sessió "reforç lecto-escriptura" Part2.
 - La sessió s'ha realitzat dins de l'aula, en un racó, ell i jo, mentre els seus companys realitzaven una lectura en veu alta. En aquesta segona sessió de reforç s'ha repassat la formació de sons, aspecte que ja vam començar a fer en la sessió anterior. Tant com va succeir anteriorment, si l'alumne es

concentra en la tasca ho realitza de manera satisfactòria. En cas contrari, enlloc de llegir "crea" las paraules, sense fixar-se amb el que està llegint.

PA	LA	AL	ALA
PE	LE	EL	ELE
PI	LI	IL	ILI
PO	LO	OL	OLI
PU	LU	UL	ULU

Petit exercici de lectura consonant+vocal

S'ha treballat en la formació de consonant + vocal. En la formació amb tres lletres l'alumne presenta dificultats. En posteriors sessions s'anirà aprofundint aquest aspecte, alhora, diferents estratègies, tals com lectura per associació.

✓ Sessió Emocions Part3.

- S'ha començat la sessió amb una petita conversa. Avui s'ha parlat dels seus somnis. Somnia amb bitxos. M'explica que li succeeix varis cops, i quan es desperta, per no pensar-hi més, engega la televisió que té a la seva habitació, fet que els seus pares no volen.

Avui s'ha tractat l'emoció de l'enuig. Tanmateix, li he demanat que es dibuixés ell mateix. D'aquesta manera es pot avaluar el seu autoconeixement. A part de dibuixar-se, m'ha dibuixat a mi, ambdós amb un somriure. Usa el color marró per pintar-se ell, mentre el "color carn" (segons les seves pròpies paraules) per pintar-me a mi. Realitza ambdós dibuixos amb tots els detalls possibles (ens dibuixa feliços per què ell "està content amb mi").

Dibuix de l'alumne: "Un nen enfadat"

Autoretrat de l'alumne i de mi

Hem acabat la sessió dibuixant l'emoció de l'enuig. Ha sabut definir molt bé tots els seus trets. S'ha comparat les tres emocions que ha anat dibuixat al llarg de les anteriors sessions, diferenciant-les satisfactòriament.

A la pregunta de "cóm et sents quan arribes a classe als matins", m'ha respost, repetint el què em va dir en la sessió anterior, que enfadat, però aquest cop ho ha pogut assenyalar en el dibuix. Tanmateix, no ha volgut confessar per què venia enfadat a classe. Aquest és un aspecte que m'agradaria aprofundir en posteriors sessions. En aquestes primeres sessions es cerca el reconeixement i la identificació de les emocions. S'ha d'aprofundir més la relació terapèutica amb l'alumne per poder tractar aquests temes.

✓ Sessió Emocions Part4.

- S'ha realitzat la sessió en la sala de música del centre. L'objectiu d'aquesta sessió ha sigut treballar l'emoció de la temor. No obstant, l'alumne no ha participat activament a la sessió, no volent dibuixar un rostre d'un nen amb por. Per aquest motiu s'ha modificat les tasques que estaven plantejades en aquesta sessió, adaptant-se a l'estat anímic de l'alumne.

S'ha utilitzat un mirall per què s'anés descobrint a si mateix. Ho ha sabut realitzar satisfactòriament, però no ha mostrat gaire interès.

S'ha aprofitat el fet d'estar en la sala de música per utilitzar els instruments per expressar emocions. En aquest cas, s'ha utilitzat uns timbals per imitar-

me, seguint el ritme. S'ha acabat la sessió millor que a l'inici, mostrant més interès i ganes, més content i amb més entusiasme.

Aquesta sessió m'ha fet veure que a vegades la conversa o algunes tasques i/o activitats no funcionen, sobretot quan es tanca en banda. És un nen que necessita que se'l motivi constantment. En aquells moments, com ha succeït en aquesta sessió, la utilització d'instruments ha afavorit el bon desenvolupament de la sessió i l'atenció de l'alumne.

✓ Sessió "reforç lecto-escriptura" Part3.

- L'alumne, tenint en compte les necessitats educatives especials, a vegades no pot seguir la dinàmica i el ritme de la classe, fet que, com succeeix alguna vegada, la seva tutora em demana que realitzi alguna sessió extraordinària mentre la resta dels companys realitzen alguna activitat que l'alumne no pot seguir. Aquestes sessions es realitzen, habitualment, en la mateixa classe.

En aquesta sessió s'ha realitzat un reforç en la lectura de paraules curtes (màxim dues síl·labes) a l'hora de classe, mentre els seus companys realitzaven un control de català. Mostra dificultats. Saps identificar les lletres i el seu so, però mostra dificultats en paraules de dues síl·labes; en aquest cas, l'he de mostrar la paraula síl·laba per síl·laba.

La sessió ha durat trenta minuts. La sessió ha demostrat clarament les seves dificultats.

✓ Sessió Emocions Part5.

- La sessió s'ha realitzat en el gimnàs del centre. S'ha proposat una activitat de psicomotricitat per treballar les emocions, degut a la seva poca predisposició per la sessió. Últimament l'alumne no mostra interès per les activitats proposades, aspecte que em comença a preocupar. En aquest sentit, les sessions preparades amb anterioritat es van adaptant constantment a l'estat anímic de l'alumne.

S'ha plantejat un circuit d'obstacles per tot el gimnàs. L'alumne ha hagut de anar passant entre mig d'ells i, quan es trobava davant del mirall havia de

mirar-se i expressar una de les emocions que jo li anava dient. Ha realitzat la tasca satisfactòriament, amb moltes ganes i molt motivat. Les sessions amb activitats dinàmiques i divertides funcionen a la perfecció.

S'ha finalitzat la sessió amb una petita conversa, plantejant la següent pregunta: "Què és per tu un regal?". M'ha respost que per a ell un regal és quan rep diners! És una resposta que m'ha fet reflexionar, ja que és molt significativa, sobretot tenint en compte la seva situació familiar. Tanmateix, després de pensar-s'ho (l'alumne mostra un alt nivell de reflexió en alguns moments) ha respost que per a ell seria un premi veure aigua (sobretot després de realitzar l'activitat de psicomotricitat) i anar al pati a jugar una estona. Per aquest motiu, com a premi per haver realitzat satisfactòriament, hem finalitzat la sessió anant al pati una estona, abans de tornar a classe.

✓ Sessió grupal – Relació amb els companys.

- A pesar que els objectius principals de la intervenció amb l'alumne són el control de les emocions i el reforç en lecto-escritura, s'ha realitzat una sessió per treballar la relació amb els companys, aspecte que, en la demanda inicial, mostrava dificultats. Al llarg de tot el procés de recollida de informació en el context classe i a l'hora d'esbarjo l'alumne ha mostrat una bona relació amb els companys, excepte en alguns moments puntuals. Tanmateix, veia necessari una sessió per treballar aquest aspecte.

Ja vaig comunicar a la tutora la setmana anterior la meua intenció de realitzar una sessió grupal. Ha deixat que jo mateix decidís els nens que acompanyarien a l'alumne en la sessió, que s'ha realitzat en el pati del centre. Per escollir als nens, he cregut que seria beneficiós, entre altres nens, que participés en aquesta sessió el seu padrí (els alumnes que presenten dificultats se'ls hi assigna un company per ajudar-lo a classe) i un nen que amb qui feia dues setmanes havia tingut un conflicte.

En aquesta sessió s'ha treballat les emocions, però sobretot la relació amb els companys

Per tal de relaxar el grup, que els nens que mai havien estat amb mi es sentissin a gust, confiats, s'ha proposat un seguit d'activitats d'expressió corporal, on les emocions han sigut el tema principal. En rotllana els nens

anaven fent les emocions que jo anava dient. Pel que fa al ítem que s'observava, el grup s'ha mostrat, a grans trets, bastant cohesionat i sense problemes, realitzant la tasca de manera satisfactòria. Tanmateix, al proposar-se una activitat d'interpretació, deixant que ells mateixos escollissin els papers, l'alumne s'ha mostrat disconforme i s'ha apartat ràpidament del grup. El que fou el seu padrí ha sigut el primer en interessar-se per ell, seguidament de la resta dels companys. Aquest aspecte és molt valorable. No es mostra una actitud reticent o freda envers l'alumne per part dels seus companys, demostrant una bona relació.

Per finalitzar la sessió, s'ha proposat el "joc del pèndul". En aquest joc un dels nens es col·loca al centre d'una rotllana formada per la resta del grup. Aquests es disposen amb el palmell de la mà obert en direcció al centre. Es tracta de que el nen que es troba dins es deixi caure, mentre la resta l'ha d'anar sostenint i acompanyar-lo en el moviment. És un joc per analitzar la confiança entre ells. A grans trets, l'activitat ha mostrat que hi ha poca confiança entre ells. Pel que fa a l'alumne, ha sostingut força bé (amb alguna ajuda) als seus companys, però ha demostrat poca confiança a l'hora de col·locar-se dins de la rotllana.

Valoro positivament la sessió grupal. L'alumne ha mostrat una bona relació amb els companys, tal i com succeeix a classe (al llarg de tot el procés d'observació).

✓ Sessió "reforç lecto-escriptura" Part4.

- En aquesta sessió se seguirà treballant la lectura de paraules curtes començant a introduir paraules amb més de dues síl·labes. Les paraules monosíl·labes les llegeix força bé, sobretot si se centra en la tasca.

Es realitza les tasques següents:

- Lectura de paraules seqüenciades.

Pa pupa	Lupa oli pal	Mula mama pom	Foto sofà
Pa peu pi	Lupa lola lila	Mula mapa meli	Foto fila font
Pupa pepa papa	Oli pila pala	Mama poma mòmia	Sofà estufa telèfon
Papa pep	Pal polioliol pol	Pom pum pam	Fina felip

- Utilització de la publicació "L'estel", un mètode seqüenciat per a l'aprenentatge de la lectura. La seva estructuració en petits passos progressius fa que sigui útil tant per a alumnes d'aules i d'escoles d'educació especial com per als que necessiten un reforç puntual en alguns aspectes lectors. El mètode està format per tres passos:

Ex:

- Pas 1.1

Educador: *Aquí diu "mà". Busca la que és igual (en les paraules de dues síl·labes, l'educador assenyala cada síl·laba mentre la pronuncia), amb l'ajuda d'un dibuix.*

Nen: *Assenyala on diu "mà", ho repeteix i uneix les dues paraules.*

- Pas 1.2

Educador: *Aquí diu "mà". Busca en una llista la que és igual.*

Nen: *Assenyala on diu "mà", ho repeteix i uneix les dues paraules.*

- Pas 2.1

Educador: *Assenyala un per un els dibuixos i diu el nom, després diu "assenyala on posa 'mà'".*

Nen: *Assenyala on diu "mà" i ho repeteix.*

- Pas 2.2

Educador: *Assenyala on diu "mà".*

Nen: *Assenyala i encercla on diu "mà" i ho repeteix.*

- Pas 2.3

Educador: *Assenyala on diu "mà".*

Nen: *Assenyala on diu "mà" i ho repeteix.*

Educador: *Assenyala el dibuix.*

Nen: *Assenyala el dibuix i uneix amb una ratlla la paraula i el dibuix.*

- Pas 3.1

Educador: *Aquí diu "mà". Què diu aquí?*

Nen: *"mà".*

- Pas 3.2

Educador: *Què diu aquí?*

Nen: *"mà".*

- Pas 3.3

Educador: *Què diu aquí?*

Nen: *"mà".*

Educador: *Busca el dibuix.*

Nen: *Assenyala el dibuix i uneix amb una ratlla la paraula i el dibuix.*

- Pas 3.4

Educador: *Què diu aquí?*

Nen: *"mà".*

Educador: *Què has llegit? Per què serveix? Què és? (el nen ha de contestar alguna d'aquestes preguntes).*

Tant la primera tasca com la següent les realitza de manera satisfactòria, presentant dificultats quan no centra l'atenció en la tasca. La primera tasca ha sigut una continuïtat de l'anterior sessió, reforçant les carències que l'alumne presenta. Pel que fa a la segona tasca, es tracta d'una eina que s'utilitza a P5, per el que s'espera que l'alumne ho realitzi satisfactòriament. Tanmateix, tal i com li succeeix en paraules seqüenciades, l'alumne presenta dificultats en paraules de més d'una síl·laba. En següents sessions es reforçarà aquest aspecte.

- ✓ Sessió Introducció Musicoteràpia.
 - La sessió s'ha realitzat en la sala de música del centre, utilitzant instruments de percussió. S'ha treballat, a part de l'expressió de les emocions, la imitació, la repetició i l'ordre, per tal d'avaluar l'atenció i la concentració, a partir d'exercicis rítmics.

La primera tasca ha consistit en repetir ritmes bàsics (ritme de 3) amb un jambé, primer de manera individual i, seguidament, ambdós junts. S'ha augmentat i disminuït el ritme per tal d'avaluar l'atenció de l'alumne, realitzant-lo de manera satisfactòria.

S'ha realitzat la mateixa tasca però amb dos xilòfons. Ha mostrat més dificultats a l'hora de seguir el ritme i els canvis realitzats (Do – Re – Mi; Do² – Re – Mi; Do – Re² – Mi; Do – Re – Mi²). Ha mostrat coordinació i atenció a l'hora de realitzar la tasca. El fet de mostrar motivació i ganes ha afavorit molt els resultats.

La sessió ha mostrat que l'alumne respon millor en sessions dinàmiques, on pugui interactuar amb instruments musicals. Es realitzaran més sessions basades en música en pròximes sessions, tant per treballar l'atenció, la gestió d'emocions, com reforçar la lecto-escriptura.

3.- Fase d'avaluació

Un cop dissenyades i aplicades les primeres actuacions i intervencions amb l'alumne, es realitzarà un seguiment del cas i l'avaluació de l'eficàcia de la intervenció i possibles resultats. Aquesta fase no es realitzarà fins que no s'acabin totes les actuacions que es volen realitzar a l'alumne. En aquesta primera part de les pràctiques no s'ha realitzat la tercera fase de la intervenció.

CONCLUSIONS I PROSPECTIVA

Les tasques realitzades al llarg de les pràctiques en el centre van dirigides, en primer lloc, en la intervenció en la millora de les competències educatives de l'alumne, de les condicions educatives i al desenvolupament de solucions a les dificultats detectades en l'avaluació. En aquest cas, l'actuació envers l'alumne ha anat dirigida a millorar les competències educatives detectades ja des de P3 i que s'han potenciat en l'actual any lectiu, i les que s'han detectat i avaluat al llarg de tot el procés des de la meua intervenció amb l'alumne, en concret objectius centrats en:

1. Gestió de les emocions – l'ensenyant progressivament als infants a posar nom a les emocions bàsiques i captar els signes d'expressió emocional dels altres, a interpretar correctament, associar-les amb pensaments que facilitin una actuació adequada i a controlar emocions que comporten conseqüències negatives. Alhora, l'aprenentatge i identificació de les emocions l'ajudaran en primer lloc a comprendre's a sí mateix i als altres, millorant, d'aquesta manera, el seu control i la relació amb els altres nens, potenciant, a la vegada, l'afectivitat, aspecte que li manca.
2. Reforç en lecto-escriptura – el fet de reforçar la lectura i l'escriptura, en facilitar la seva comunicació afavorirà el seu estat, fent-se sentir igual que la resta, aspecte que el farà sentir millor en si mateix i amb la resta. Comunicar-se millor afavorirà una bona relació amb els companys.

Al llarg de la intervenció realitzada amb l'alumne, des de l'inici, en totes les seves etapes, he pogut comprovar la dificultat de la mateixa, donant-me compte de la complexitat de tota intervenció en el context educatiu i el rol de psicòleg educatiu. En tot procés d'intervenció en psicologia educativa és necessària una reformulació de la demanda, és a dir, situar la demanda en una relació significativa amb les dimensions rellevants de l'anàlisi del cas. Aquest aspecte s'ha produït després de la recollida de informació. S'ha realitzat un procés d'observació tant en el context classe com a l'hora de l'esbarjo amb la finalitat d'avaluar la demanda inicial i detectar altres possibles necessitat educatives especials de l'alumne, alhora, s'han programat entrevistes amb les responsables del cicle, l'equip docent i la psicòloga, com estudi de l'historial i informes de l'alumne, per tal d'obtenir la màxima informació possible del cas i poder realitzar el primer anàlisi.

Les primeres sessions d'observacions han fet canviar les hipòtesis establertes a priori i l'objectiu de la demanda . Durant aquestes sessions s'ha observat una conducta de l'alumne que no sobresortia de la resta, presentant unes actituds no significatives. No ha mostrat agressivitat, i la relació amb els companys de classe, en general, ha sigut cordial i relaxada.

En aquest sentit, m'ha fet reflexionar envers la demanda de la tutora i les primeres informacions obtingudes en les diferents reunions amb la tutora de l'alumne. Tanmateix, la meua presència en el procés d'observació podria haver influït en la seva actitud en un inici.

Tanmateix, al llarg del període d'observació, sobretot a l'últim tram, l'alumne ha mostrat certs moments on aquesta agressivitat s'ha fet palès. En certs moments, sobretot quan quelcom no li sortia bé o no com ell hagués volgut, deixant veure una part d'ell que des de l'inici de l'observació no l'havia vist. Una actitud obstinada, malhumorada, tensa, desafiant, sobretot amb la mirada que, després de relaxar-se, no torna a mostrar-la. Una conducta que al llarg de tot el procés l'ha anat mostrant en conta gotes, però amb una mica més d'insistència en l'últim tram. En moments puntuals, amb sí mateix però, lamentablement, també amb algun company de classe.

Al llarg de les meves pràctiques en el centre, he hagut d'adaptar-me, molts cops, a l'estat anímic de l'alumne, a la seva motivació, a les seves ganes, etc...fent-me canviar les actuacions o intervencions preparades a priori; alhora, replantejar, al llarg de l'anàlisi de cas, els objectius marcats a l'inici de la demanda, com la demanda en sí.

Les activitats que s'han desenvolupat al llarg de la intervenció amb l'alumne s'han dividit en tres parts: Recollida d'informació, disseny i desenvolupament d'actuacions, i avaluació i seguiment del cas (darrera part pendent en aquestes primeres pràctiques per falta de temps).

En la primera fase, recollida de informació, s'ha realitzat un procés d'observació en el context classe. Un dels aspectes que volia minimitzar era la possible influència en la conducta de l'alumne per la presència d'una persona aliena al grup. Aquest fet, en un principi, hi va ser present. La presència de l'observador i el lloc on es col·locava va influir en la conducta de l'alumne, però en alguns moments, també en la conducta d'altres companys (al principi em vaig ubicar en la taula de la tutora). Una nova ubicació – en un racó, a les esquenes de l'alumne que s'observava – va ser molt significativa. Va mostrar una actitud i una conducta diferent fins aquell moment. Al modificar la ubicació durant l'observació dins del context classe, confirmava que, malgrat els intents de l'observador per no influir (realitzant una observació no

participativa), la sola presència d'una persona aliena al grup, sobretot en aquestes edats, influeix en la conducta del mateix i, fins i tot, en la dinàmica del grup.

El procés d'observació va tenir, des de l'inici, el consentiment de la tutora de l'alumne, persona que ha mostrat una actitud totalment col·laborativa, d'ajuda i de suport. M'ha ajudat en tot el possible, informant-me de les conductes significatives de l'alumne mostrava durant la meua absència, tal i com vam acordar. La seva col·laboració ha ajudat que tot el procés d'observació hagi estat favorable. Aquest aspecte l'he pogut trobar també en l'equip docent del centre que s'ha mostrat totalment col·laboratiu en la meua tasca, fet que he valorat molt satisfactòriament. En aquest sentit, m'han ajudat a sentir-me bé dins del centre, i no com un "intrús" o com un "expert".

Durant les entrevistes practicades tant amb la tutora de l'alumne com les responsables del Cicle d'Educació Primària s'ha mostrat un respecte mutu entre totes les parts, mantenint unes competències comunicatives, és a dir, una capacitat de saber transmetre els pensaments a través del llenguatge, consensuant les necessitats de l'alumne, amb un llenguatge clar i fluït. Es van integrar tots els esforços, treballant en equip, re-creant uns objectius i una acció en comú. Entre l'equip docent, la psicòloga del centre i jo s'ha intentat crear un pensament positiu en relació amb la problemàtica de l'alumne. D'aquesta manera, centrant-me en uns objectius en concret, enfocant la problemàtica, i amb la col·laboració dels Serveis Psicopedagògics i de l'equip docent responsable del Cicle d'Educació Primària, s'han marcat els objectius a llarg termini, uns objectius que, no obstant, són difícils sense el treball de totes les parts.

He elaborat personalment totes les sessions amb l'alumne, posteriorment supervisades per la psicòloga del centre. Aquest fet m'ha ajudat molt a comprendre millor les tasques del psicòleg educatiu i les intervencions amb l'alumne, a l'igual que la posada en pràctica jo sol amb l'alumne (posteriorment, informo a la psicòloga). Si el procés d'observació ha sigut lent, recollint el màxim d'informació possible (context classe, context esbarjo, entrevistes, el test MMF20, informes, historial, etc...), el disseny i la planificació de les actuacions ha sigut també lent, sense resultats aparents. Les sessions han funcionat. L'alumne ha realitzat les tasques que s'han plantejat en les actuacions de manera satisfactòria, generalment amb moltes ganes i motivat. No he rebut cap negativa per part d'ell a l'hora de realitzar una activitat, sinó el contrari. No obstant, he hagut de plantejar-li les activitats com un joc, aspecte obvi tenint en compte la seva edat. Tanmateix, en algunes sessions l'alumne no ha mostrat motivació, distraient-se ràpidament quan es cansava de la tasca. Aquest aspecte és el que m'ha costat més a l'hora de plantejar les sessions amb l'alumne. Plantejar una sessió per un nen de 6 anys, tenint en compte els objectius marcats, com són les gestió de les emocions i el reforç en lecto-escritura, ha tingut la seva complexitat. En aquest

sentit, la col·laboració de la psicòloga i l'equip docent ha ajudat molt. Les sessions on s'hi ha treballat les emocions han funcionat. La identificació i l'aprenentatge de les emocions bàsiques (felicitat, tristesa, enuig i por) al llarg de les sessions han sigut compreses per l'alumne, identificant-les perfectament. S'han realitzat tasques al voltant d'aquestes emocions i l'alumne ha respost de manera satisfactòria. Valoro molt aquest aspecte, sobretot tenint en compte la demanda.

S'ha introduït sessions en musicoteràpia per tal de treballar, a part de les emocions i l'expressió de les mateixes, l'atenció i la concentració, en diferents tasques i activitats amb l'objectiu de valorar aquests aspectes. En aquest sentit, l'alumne ha respost satisfactòriament, mostrant una gran motivació i ganes, fet que ha afavorit molt els resultats. Aquest tipus de sessions han mostrat que l'alumne respon més en tasques dinàmiques, on té contacte amb instruments musicals, realitzant tasques curtes. S'intentarà realitzar més sessions basades en música en les pròximes pràctiques, tant per avaluar l'atenció, com gestionar/expressar les emocions, com ajudar a reforçar la lecto-escriptura.

Pel que fa al reforç en lecto-escriptura, a part de la supervisió de la tutora, he tingut la col·laboració de la tutora de P5, que m'ha facilitat tots els recursos per elaborar les sessions. En les mateixes, s'han plantejat un seguit d'activitats per tal d'avaluar les necessitats educatives de l'alumne. En aquest sentit, s'ha plantejat unes activitats de lecto-escriptura de nivell bàsic per anar reforçant les carències que presenta l'alumne, i així potenciar aquest aspecte. En les sessions realitzades, l'alumne ha respost satisfactòriament amb una actitud positiva, realitzant les activitats. A pesar que és una tasca a llarg termini, l'alumne presenta unes petites millores a l'hora de llegir, una mica més de fluïdesa després de les primeres sessions de reforç en lecto-escriptura.

Per tant, la meua intervenció, a dia d'avui, ha beneficiat a l'alumne, mostrant algunes millores en la lectura i una millora en la seva conducta. Hi ha en joc varies variables que explicarien aquesta millora, sobretot la seva conducta (i un cert control) a classe, conducta que repercuteix en una millora en la relació amb els seus companys. La maduració de l'alumne, el treball diari, la situació familiar, el fet que sap que "estan allí per ajudar-lo" pot influir en aquesta millora en la seva conducta. Alhora, les sessions realitzades treballant les emocions però, sobretot, la dedicació, pot també haver influït en aquests primers símptomes de millora.

La intervenció ha quedat parada per falta de temps. S'ha proposat, i aprovat, la continuació de la intervenció a partir de Setembre (al llarg de les Pràcticum II), seguint treballant per donar resposta a les necessitats educatives que presenta l'alumne, al

llarg de les actuacions i, posteriorment, avaluacions de les mateixes. S'espera que les vacances d'estiu no provoquin massa retrocés del treball realitzat a l'alumne fins ara.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Monereo (2003). Mòduls de l'assignatura *Models d'orientació i intervenció psicopedagògica*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya.
- Artigas-Pallarès, Josep (2011). *Trastornos del neurodesarrollo*. Viguera Editores, S.L.
- Coll, C., Palacios, J. i Marchesi, A. (2004). *Desarrollo psicológico y educación. Volumen 2. Psicología de la educación escolar*. Madrid: Alianza Editorial.
- Freiros, David (2002). *Trastornos del desarrollo. Un enfoque neuropsicológico*. Editorial Ariel.
- Shapiro, Lawrence E. (1997). *La inteligencia emocional de los niños*. México: Vergara Editorial.
- Bruscia, K. (1997). *Definiendo Musicoterapia*. Amarú Ediciones Salamanca.
- Castells, M.; Farrés, M.; Font, Josep; Vilaró, Salut (1990). "*L'Estel2. Material seqüenciat de lectura*". Eumo Editorial.
- Masgrau i Plana, Fina; Bellver Ferrando, Lourdes (2007). "*Col·lecció per anar a llegir xino-xano. Volums 2-3-4*". Tàndem Edicions.
- Roig, Anna M^a; Equip Edebé (1997). "*La lluna i la pruna*". Edebé.
- Col·legi Oficial de Psicòlegs - <http://www.cop.es/>
- Musicoterapia España. <http://www.musicoterapia.com>

ANNEX

❖ ANNEX 1. Sessions d'observació

1. Es realitza una rotllana, a primera hora, per parlar sobre el cap de setmana. Els nens expliquen el cap de setmana. L'alumne no es col·loca a la rotllana amb la resta, sinó que es col·loca una mica apartat. Les primeres impressions mostren que l'alumne no presta atenció a les explicacions de la tutora i a la dinàmica del grup.

El grup classe presenta un bon nivell per l'edat que tenen, amb bona expressió oral i respectant-se mútuament. El comportament en general és bo. Mantenen silenci mentre els companys parlen. En el cas de l'alumne, que ha tardat una estona en col·locar-se dins de la rotllana amb els seus companys, mostra una actitud tranquil·la durant l'exercici. Quan li toca parlar, mostra una expressió pobre, amb poca comprensió, confonent el català i el castellà. No segueix un ordre lògic en les oracions.

La relació amb els companys, en aquesta primera sessió d'observació, és tranquil·la i relaxada, mantenint una conducta relaxada. No mostra agressivitat. No segueix les explicacions de la tutora, mostrant-se despistat i poc atén.

En una tasca de càlcul, la majoria de nens, quan els hi reparteix el full es posen a fer els càlculs. L'alumne necessita rebre l'atenció de la mestra per començar a fer l'activitat. Perd l'atenció amb molta facilitat. Es distreu mirant als companys. El grup classe va realitzant els càlculs de manera tranquil·la i ordenada, mentre que l'alumne va "molestant" als companys. L'alumne va seguint amb la mirada a la seva tutora, que el va donant la seva aprovació.

A l'hora de lectura individual (hora de biblioteca), els nens llegeixen un llibre de manera individual. L'alumne, després d'abraçar-me de manera espontània, m'explica que no sap llegir, que sols sap les vocals i algunes lletres més (la tutora m'explica que ara comença a llegir, que té capacitat d'aprenentatge però que, segons les seves paraules, "és molt tossut". Afirmar que aquest any "té una obsessió" per un company en concret, que

l'ha pagat anteriorment amb molta agressivitat). A la poca estona, l'alumne, mentre la resta de companys van llegint tranquil·lament, s'aixeca i va caminant per la classe, fixant-se què fan els companys, aparentment, sense molestar-los.

2. L'alumne és l'últim en posar-se la bata, posar la cadira bé i asseure's al seu lloc. La seva tutora l'hagut de cridar l'atenció per tardar tant en asseure's, esperant-se per començar a explicar què farien avui.

Mentre la tutora va explicant, l'alumne no segueix les seves explicacions, mostrant-se molt distret. Tota la classe segueix atentament les explicacions de la tutora, mentre que l'alumne va distraient-se jugant amb les seves mans. No escolta les explicacions de la tutora ni als seus companys.

Durant les preguntes que va realitzant la tutora als nens (avui pregunta qui té un familiar que es digui Josep o semblant), l'alumne no segueix la dinàmica, no participa, mentre va jugant "mentalment". Sols es relaciona amb un company de la seva taula (els nens s'asseuen en grups de sis o set). L'alumne comprèn el que se li diu, però va mesclant el català i el castellà quan s'expressa.

Realitzen uns exercicis de català. L'alumne realitza una activitat diferent. Mentre van pintant, hi ha petita disputa entre dos companys de taula i ell per un color. Es mostra bastant esquerp, mostrant una mirada amenaçadora. La petita disputa no arriba a més. No segueix un ritme de treball. Contínuament es distreu amb qualsevol cosa.

La seva tutora confia en ell per demanar-li que fes un encàrrec a una altra classe. Anteriorment, segons m'explica la tutora, això seria quelcom impossible (s'havia escapat varis cops de classe – sense sortir de l'escola).

Intento no participar en l'observació, per no influir en la dinàmica, però l'alumne s'acosta a mi per abraçar-me. M'explica varies coses. La seva comunicació, a pesar del que em van dir i vaig observar el primer dia, es comprèn suficientment. Tanmateix, barreja el català i el castellà.

La tutora m'explica que l'alumne s'expressa millor en castellà, que ha millorat molt la seva comunicació, que abans confonia el castellà i el català amb seu idioma d'origen. També m'explica que la setmana anterior, a l'hora del pati, es va barallar amb el company de classe que, segons em va explicar

anteriorment, tenia "una petita obsessió", però que després es va dirigir-se a ella, com "autocontrolant-se", abraçant-la amb molta força. Em comenta la tutora que aquest any ha millorat una mica la relació amb els companys, que ara són ells "qui el van a buscar".

A les 10:30h es realitza el moment de lectura individual. L'alumne se seu a una cadira a fullejar un llibre, tranquil·lament. Segueix cert ordre i tranquil·litat a l'hora d'agafar un altre llibre. Mira constantment a la seva tutora, i també, a vegades, em mira a mi. Mira què llegeixen els seus companys, sense molestar-los.

A l'hora de l'esbarjo, es col·loca correctament a la fila, agafant anteriorment l'entrepà, amb certa tranquil·litat. Mentre els companys juguen a futbol, ell els va observant, no participant en el joc, mentre va esmorzant. Un cop s'ha acabat l'esmorzar, comença a participar en el partit. Mostra una actitud tranquil·la. Deambula entre els nens, però va participant cada cop més en el partit, però seguint aparentment amb molta tranquil·litat. En un petit conflicte en el partit, on l'alumne no pot treure la pilota, s'enfada i s'aparta del grup, en un racó, plorant i murmurant. M'acosto al seu costat, sense voler intervenir, però, al veure'm, marxa corrents amb molt mala cara.

S'acaba l'hora del patí però, abans de pujar, té un petit enfrontament amb uns nens més petits que ell. Mostra una actitud massa agressiva amb els nens. L'enfrontament no arriba a més.

Assisteixo a classe d'anglès. Segueix mostrant una actitud passiva a classe, no seguint la dinàmica del grup. Aparentment entén el que li diu la mestra d'anglès (ha respòs correctament una pregunta en anglès que li ha fet la mestra). Va participant cada vegada més a la dinàmica de la classe, aixecant fins i tot la mà per respondre. Tanmateix, a l'estona, va perdent l'atenció a la classe. La seva conducta a classe és relaxada i calmada. S'acaba el procés d'observació d'avui amb l'acord de poder assistir més dies a la classe d'anglès.

3. Els nens van entrant, ficant-se la bata i assentant-se al seu lloc. Avui participaran alguns nens de la classe a una actuació de teatre. L'alumne hi participarà.

Abans de començar la classe d'avui, la tutora els fa descansar mentre explica què faran avui. L'alumne no descansa, realitza, abans que ningú, i

sense que la tutora li digui res, les activitats que faran. Aquest fet fa que la tutora li cridi l'atenció.

No segueix el ritme de la classe, no escolta a la seva tutora. Mentre els seus companys van escoltant el què els hi explica la tutora, ell es va distraient pintant. La tutora l'ha de tornar a avisar. La seva conducta es passiva.

La seva relació amb els companys és cordial, sobretot amb el nen que és el seu padrí (els nens que mostren dificultats els hi assignen un "padrí", que els ajuda a fer les activitats a classe). El té com a model a seguir, Amb la resta dels companys de taula, es mostra tranquil, fins i tot, en alguns moments, una actitud graciosa i divertida amb algun d'ells. Tanmateix, molesta una mica a d'altres, no arribant a més.

Em col·loco a una altra part de l'aula, ja que l'alumne no deixa de mirar-me. No vull influir en la seva conducta. La meva nova situació, a les seves esquenes, ha fet que l'alumne es mogui més. No em veu.

Juga amb els altres nens, de les altres taules, però els seus "jocs" són perseguir als nens amb el puny enlaire. Tanmateix, no mostra agressivitat.

Durant uns jocs lliure a dins de l'aula, l'alumne torna a barallar-se amb el mateix nen que ho va fer feia uns dies. Aquest nen el busca i l'alumne respon. Tant un com l'altre m'han explicat el què ha passat. Un altre nen es posa pel mig, defensant a l'alumne.

Hora d'esbarjo. Juga al sorral amb altres nens, sense cap problema, relaxadament.

Els nens que han de preparar l'actuació de teatre marxen abans de l'hora del pati. Van al teatre. L'alumne no segueix les explicacions de la mestra responsable de l'obra, sinó que es posa a jugar sol per la sala. La seva actitud, no obstant, no sobresurt especialment.

Últims detalls i preparats per sortir davant dels nens. L'alumne mostra intranquil·litat. S'esvera molt. No obstant, l'obra és un èxit. L'alumne participa activament a l'obra i, a l'hora de dir el seu text, ho fa de manera satisfactòria, fent-se entendre.

4. A l'entrar, tothom es posa al seu lloc, amb la seva bata posada. Com és habitual, l'alumne és l'últim en fer-ho. La seva conducta és tranquil·la i segueix sense fer cas a les explicacions de la tutora, distraient-se molt.

Realitzen una lectura en veu alta, nen per nen, però l'alumne, junt amb un company que també mostra dificultats, es posen a una taula a part a llegir en veu baixa. Ha seguit les indicacions de la tutora sense queixar-se, correctament. A l'estona, el seu "padrí" l'ajuda a llegir.

La conducta és relaxada i correcte, però bastant distret, relacionant-se cordialment amb els companys, especialment amb el seu "padrí", que és amb qui té més relació.

Em col·loca al seu costat mentre llegeix en veu baixa. Té un nivell de lectura per sota de la mitja, un nivell pre-escolar. S'expressa en castellà, a pesar que el seu "padrí" li parla en català. La seva conducta es relaxada, però no segueix gaire la lectura, sinó que es va distraient amb els dibuixos. El seu "padrí" insisteix que vagi llegint, fet que fa que l'alumne s'enfadi i el faci callar amb un "no, tio!".

A l'acabar el moment de lectura, els nens van sortint d'un en un davant de la resta per explicar què han fet el cap de setmana. L'alumne no segueix les explicacions dels companys, distraient-se en res, fet que la tutora el crida l'atenció. Quan li toca explicar què ha fet el cap de setmana, s'expressa de manera tímida. Expressió incoherent, gens comprensible i barrejant el català i el castellà. Explica de manera repetitiva, amb un nivell per sota de la resta dels companys, que ha estat tot el cap de setmana davant de la televisió.

Hora d'esbarjo. Fins que acaba d'esmorzar, es mostra tranquil. Juga amb els companys a barallar-se, en broma, excepte quan es tracta del nen a qui "té fixació". En aquest moment, la seva actitud canvia. Es mostra esquerp, "xulesc", amenaçador, assenyalant-lo amb el puny enlaire.

Durant la classe d'anglès, la seva conducta és tranquil·la, però molt distreta i, sobretot, passiva, no seguint la dinàmica del grup.

5. Com cada matí, és l'últim en posar-se al seu lloc. No segueix les explicacions de la tutora. Mira "a l'horitzó" mentre la tutora va explicant, en aquest cas, la peixera i com cuidar-lo (tenen una peixera a classe).

Realitzen lectura en veu alta. L'alumne no participa. Després d'una estona, els nens van seguint llegint, però ara en veu baixa. La tutora es posa al costat de l'alumne per ajudar-lo a llegir. Em poso al seu costat. L'alumne llegeix un llibre de dibuixos i paraules (cada pàgina té un dibuix i a sota la paraula). Sense l'ajuda de la tutora, l'alumne no llegeix, es distreu mirant els dibuixos. La tutora l'ajuda a llegir, a mirar les lletres i la producció del so (l'alumne llegeix identificant els dibuixos). Li costa molta, però amb l'ajuda de la tutora ho va fent. Tanmateix, li costa mantenir la concentració.

Seguidament, la tutora els hi proposa enllestir uns àlbums. L'alumne mostra una actitud relaxada. Únicament, en un moment puntual, succeeix una petita disputa amb alguns companys de la taula, per tema de material, però sense importància. De moment, la relació amb els companys de classe és bastant bona i, fins i tot, en alguns moments, ajuda a alguns companys de la taula.

Tanmateix, a pesar de mostrar una actitud relaxada, té la costum d'aixecar-se i posar-se dret durant la realització de l'activitat. No aguanta estar assegut mentre fa les activitats que proposa la tutora; fet que no succeeix quan ha d'escollar, on mostra una actitud passiva.

Quan li fan fer quelcom que no li agrada, rondina i posa males cares. En aquest moment, la seva actitud canvia, molestant als companys de la taula.

Activitat de càlcul (usant mitjons). Quan els nens juguen amb els mitjons, per calcular els exercicis que proposa la tutora, l'alumne no segueix la dinàmica, encreuant els braços i recolzant el cap. Totalment passiu.

6. (a partir d'aquest moment, es va compaginant observació amb les sessions individuals). A l'arribar de les vacances, l'alumne arriba tranquil, però molt més distret i cansat. Els nens es van saludant, explicant-se què han fet durant les vacances de Setmana Santa. L'alumne a l'entrar, no parla amb ningú. S'asseu amb silenci al seu lloc.

Després de tornar de la sessió individual, l'alumne entra a classe molt relaxat. Explica a alguns companys què hem fet a la sessió individual. Se'l veu relaxat i content.

La tutora els hi fa explicar davant de la resta què han fet durant la Setmana Santa. A l'alumne li costa expressar-se en veu alta, davant dels seus companys. La seva expressió és pobre i poc coherent.

Activitat "Vacances de Pasqua". Al llarg de l'activitat, mostra una conducta no adient. Mira durament a alguns companys mentre van realitzant la tasca. És una mirada amenaçadora, aparentment sense una raó.

7. Després d'una setmana, retorno al procés d'observació. Avui és Sant Jordi. Avui els nens faran una entrega de llibres amb tota l'escola. L'alumne mostra una actitud molt bona. Ajuda als companys i realitza les tasques (netejar les taules) sense queixar-se, tranquil i relaxat. Mostra una actitud excel·lent. Mentre els companys estan asseguts en rotllana, l'alumne va netejant les taules amb una altra companya.

A les deu del matí es fa l'entrega de premis de Sant Jordi. La seva conducta es bona i tranquil·la. Porten molta estona entregant els premis i la seva conducta és tranquil·la i relaxada. No està inquiet i mostra bastant atenció a l'entrega.

Tornen a classe. Una de les companyes explica què ha sentit quan ha rebut un dels premis. L'escolta amb certa atenció. Parlo amb la seva tutora i m'explica que la seva conducta està sent molt bona aquesta última setmana.

8. A l'arribar a classe, em fixo que han canviat de lloc a l'alumne. El seu "padrí" ja no està a la seva taula. La seva conducta, com succeeix últimament, és relaxada, i segueix molt distret, no seguint les explicacions de la tutora. Avui es veu molt cansat.

L'alumne, al llarg del dia, em busca amb la mirada i quan li indico, dissimuladament, que segueixi les explicacions de la tutora, ho segueix, però es distreu seguidament. La seva mirada és més relaxada. Últimament mostrava una mirada dura.

Quan parla davant dels seus companys, s'expressa una mica incoherent, però es fa entendre. Participa molt poc a classe (sols ho fa quan parlen de la peixera).

Li costa començar les activitats (han de fer un dibuix i un escrit lliure sobre Sant Jordi). Es passa molta estona fent punta als seus colors, perdent el temps, allargant l'inici de l'activitat. La resta dels seus companys ja fa estona que ho han començat.

Després de l'esbarjo, he hagut de parlar amb l'alumne, junt amb un company, amb qui s'ha barallat durant l'hora d'esbarjo. L'alumne l'ha amenaçat durament. Els he fet asseure els dos junts per treballar "l'acció-reacció". El seu company no deixa de plorar. L'alumne no es penedeix del succeït, no important-li que el seu company estigui plorant per la seva culpa, que "ara volia ser així", segons les seves paraules. Després de treballar durant una bona estona, se'n penedeix, però segueix dient que "el pagarà tota la setmana". Els nens retornen a classe i informo del fet a la seva tutora.

9. A l'arribar a classe, la tutora m'informa que el conflicte anterior ha seguit tota la setmana. L'alumne va seguir amenaçant al seu company durant tota la setmana. El nen va agafar por d'anar a l'escola. L'alumne va ser expulsat durant un dia. Durant la resta de la setmana, el nen no ha assistit a classe (ha anat de viatge amb els seus pares, fet que ha afavorit que tot es relaxi).

L'alumne arriba a classe tard. La seva expressió facial és dura. No parla amb cap company a l'entrar a classe, assentant-se sense dir res. La seva conducta és cansada i una mica desafiant. La seva mirada torna a ser dura.

Al tornar de la sessió individual, realitzen tallers mesclant nens de primer amb segon. Mostra atenció durant les explicacions de la mestra de segon. La seva conducta és tranquil·la. Es reparteix la plastilina, un paquet per nen, i la mestra els hi demana que llencin el paper a un pot de brossa en concret. L'alumne decideix llençar-ho en un altre. Va realitzant la manualitat amb tranquil·litat, seguint les indicacions de la mestra. Entén els objectius de la tasca. Ajuda als companys, fins i tot al nen amb qui va tindre el conflicte. No es veu ressentiment entre els dos.

10. L'alumne arriba a classe content i comunicatiu. Ha fet una abraçada a la tutora. És l'últim de posar la cadira bé i asseure's. Segueix sense fer cas mentre la tutora explica què faran avui, ni als companys. Mostra una actitud passiva durant la classe. No participa en la dinàmica del grup (expliquen què han fet durant el cap de setmana).

Tasca de text lliure sobre l'educació vial. L'alumne copia el títol de la pissarra i fa un dibuix, però no escriu res, ni que sigui una paraula.

Després de la sessió del dia, empallem amb l'hora d'esbarjo. Com que no porta la bata, no pot jugar durant l'hora d'esbarjo. Avui és l'aniversari d'una companya de classe, i reparteixen, durant l'esbarjo, unes galetes. L'alumne no es reuneix amb la resta per agafar una galeta. Segons em diu, "passa".

Participa en un seguit de jocs dirigits. Sap guanyar i perdre. Mostra una bona relació amb els companys durant els jocs dirigits.

A l'acabar l'esbarjo, es realitzen manualitats, barrejant nens de primer i de segon. No segueix la dinàmica de la classe. Han de fer tres dibuixos seguint unes línies. Es troba molt nerviós, inquiet. Deambula per la classe. Avui no se li entén quan parla, particularment. No escolta el què li diuen. Tanmateix, finalment realitza la tasca de manera relaxada, i de moment tranquil·lament. Quan no li surt, s'enfada.

Avui és l'últim dia que realitzo observació.

❖ ANNEX 2. Informe Test MFF-20

El test es va passar el dia 22 de maig de 2012

MFF-20. Test de emparellament de figures conegudes – 20.

El test MFF-20 avalua el constructe **Reflexivitat - Impulsivitat** que fa referència a la manera en que l'alumne s'enfronta a tasques definides per la incertesa. Es tracta d'un estil cognitiu que posseeix identitat pròpia, independentment d'altres constructes tals com la personalitat o la intel·ligència. La prova consisteix en, davant de la presència de diverses alternatives, escollir-ne només una, la correcta.

Això posa la nen en una situació que va des de la reflexivitat a la impulsivitat. Aquesta variable representa un aspecte clau per analitzar el rendiment acadèmic i l'adaptació personal i social de l'alumne.

Els resultats són els següents:

Centil Impulsivitat: 5
Centil Ineficiència: 95

Els resultats de la prova indicarien un estil cognitiu (forma d'analitzar i/o pensar) **molt reflexiu però força ineficient.**

Al llarg de la prova l'alumne s'ha mostrat motivat i amb ganes. A partir de la desena tasca s'ha mostrat cansat, canviant la seva estratègia. S'ha pres un cert temps de reflexió, en veu alta, abans de donar resposta, descartant les candidates fins trobar la correcta, fet que explicaria l'alt temps de latència. Ha mostrat un alt nivell de reflexió.

❖ ANNEX 3. Full resum d'atenció psicopedagògica.

DA-R12.DOC

FULL DE RESUM D'ATENCIÓ PSICOPEDAGÒGICA

ALUMNE/A:

**Nivell
Curs
Trimestre**

Motiu

Proves

Activitats

Núm. sessions

Valoració